

poradnik bibliotekarza

Pismo dla bibliotek publicznych, szkolnych i pedagogicznych

ROBERT KOŚCIELNY
BIBLIOTEKARZE W FILMIE

GRAŻYNA LEWANDOWICZ-NOSAL
NORWID, NIE TYLKO OSOBIŚCIE

JOANNA FILIMONOW
18 LAT POLSKI W UE I 18 TYGODNI BIBLIOTEK

EWA BĄK
DZIAŁALNOŚĆ REGIONALNA
BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W ŚREMIE

Wydział Dziennikarstwa
Informacji i Bibliologii
Uniwersytet Warszawski

informacja naukowa i bibliotekoznawstwo

studia I i II stopnia

Specjalizacje magisterskie:

- dziedzictwo kulturowe
- informacja i komunikacja w instytucjach kultury
 - organizacja i zarządzanie bibliotekami
 - zarządzanie informacją i wiedzą

oraz studia podyplomowe Bibliotekoznawstwo

Facebook.com/WDIB.UW
www.wdib.uw.edu.pl

Rekrutacja:
<https://irk.uw.edu.pl>

SPIS TREŚCI

- 2** OD REDAKCJI
3 WIADOMOŚCI. WYDARZENIA

PROBLEMY. DOŚWIADCZENIA. OPINIE

- 5** **ROBERT KOŚCIELNY**
BIBLIOTEKARZE W FILMIE
8 **GRAŻYNA LEWANDOWICZ-NOSAL**
NORWID, NIE TYLKO OSOBIŚCIE
11 **JOANNA FILIMONOW**
18 LAT POLSKI W UE I 18 TYGODNI BIBLIOTEK

KSIĄŻKA

- 19** ➔ KSIĄŻKI, KTÓRE WARTO ZAKUPIĆ DO BIBLIOTEKI
JADWIGA CHRUŚCIŃSKA
KAMIL JANICKI – POPULARYZATOR, PASJONAT HISTORII
21 **DOROTA GRABOWSKA**
KSIĄŻKI, KTÓRE POMOGĄ W PRACY, KTÓRE WARTO PRZECZYTAĆ!

BIBLIOTEKA. ŚRODOWISKO

- 22** KONKURS „REGIONALIZM – SPECJALNOŚĆ BIBLIOTEK” – ROZSTRZYGNIĘTY
22 **EWA BĄK**
DZIAŁALNOŚĆ REGIONALNA BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W ŚREMIE
➔ WYWIADY PORADNIKA
MONIKA SIMONJETZ
MAM PRACĘ, KTÓRA JEST MOJĄ PASJĄ. O ŻYCIOWYCH I ZAWODOWYCH
POSZUKIWANIACH ORAZ SESJI ŚLUBNEJ W BIBLIOTECE Z DOMINIKĄ
29 JANKOWIAK Z BPMiG WE WSCHOWIE
➔ NOWE OBIEKTY BIBLIOTECZNE
33 **ŻANETA TRYK**
„BRAMA POJEZIERZA” W LUDWINIE
➔ FELIETON
35 **OLGA NOWICKA**
„TRZECIE MIEJSCE”

Z WARSZTATU METODYKA

- 37** **ELŻBIETA TROJAN**
KONSTYTUCJA 3 MAJA 1791 R. ZESTAWIENIE BIBLIOGRAFICZNE W WYBORZE

Od redakcji

Zbyt powoli, ale zbliża się do nas pełnia wiosny. Niestety czas radości, pozytywna energia „bibliotekarskiego i czytelniczego maja”, zostały przerwane wiadomością o śmierci Joanny Pasztaleniec-Jarzyńskiej, przewodniczącej SBP. Jej nieoczekiwane, nagłe odejście pozostawiło wiele spraw rozpoczętych, niezakończonych planów, pomysłów, inwencji dotyczących bibliotekarstwa, które było pasją jej życia. Kochała książki, teatr, interesowały ją różne wydarzenia kulturalne. Była osobą o dużej kulturze osobistej, wrażliwości i empatii. Możemy teraz powiedzieć tylko – „żegnaj Joanno, będziemy o Tobie pamiętać”.

Czas wrócić do numeru majowego, który jak co roku, tak i obecnie, nawiązuje do Dnia Bibliotekarza i Bibliotek, i hasła Tygodnia Bibliotek, które w tym roku brzmi „Znajdziesz mnie w bibliotece”. Obecnie mija 18 lat realizacji tej znakomitej akcji bibliotecznej, podobna rocznica dotyczy przynależności Polski do Unii Europejskiej. Tę zbieżność rocznic dostrzegła Joanna Filimonow w swoim opracowaniu, podsumowującym założenia i hasła Tygodnia Bibliotek od początku, czyli od 2004 r. Lektura tekstu pozwala docenić rangę tej imprezy i znaczny dorobek SBP w tym zakresie. Warto prześledzić razem z autorką bogactwo idei i nawiązanie do aktualnych problemów, którymi żyło społeczeństwo i kultura. Z okazji Dnia Bibliotekarza mały prezent w postaci artykułu „Bibliotekarze w filmie”. Robert Kościelny prezentuje filmy fabularne i seriale, głównie amerykańskie, w których aktorzy grają postaci bibliotekarzy (bibliotekarek). Z okazji Roku Norwidowskiego prezentujemy osobiste spojrzenie Grażyny Lewandowicz-Nosal na życie i miejsca związane z poetą, i ogłaszamy konkurs na scenariusz (m.in. lekcji bibliotecznej, konkursu lub spotkania) dotyczący jego twórczości. W tym numerze znajduje się rozstrzygnięcie konkursu „Regionalizm – specjalność bibliotek”. Gratulujemy MBP w Śremie zajęcia 1. miejsca, a także pozostałym nagrodzonym. Miasto Śrem i jego miejska biblioteka dbają o kultywowanie swojego dziedzictwa kulturowego. Interesujące wydawnictwa, wystawy, imprezy regionalne zachęcają mieszkańców do szukania swojej tożsamości i przywiązania do regionu. Warto zwrócić uwagę czytelników na wywiad Moniki Simonjetz z Dominiką Jankowiak – bibliotekarką z BPMiG we Wschowie. Pani Dominika, pasjonatka zawodu bibliotekarskiego, zdecydowała się na sesję ślubną w oryginalnym wnętrzu swojej macierzystej biblioteki.

Zgodnie z programem naszych turystycznych wycieczek w maju wyruszamy na Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie, aby odwiedzić nową bibliotekę w Ludwinie „Bramę Pojezierza”, która oferuje dostęp do zbiorów, imprez kulturalnych i edukacyjnych w swoich nowoczesnych wnętrzach. Można śmiało powiedzieć, iż biblioteka wpisuje się w ideę „trzeciego miejsca”, o którym pisze w felietonie Olga Nowicka.

Numer kończymy zestawieniem bibliograficznym nawiązującym do 230. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja 1791 roku.

*Życzymy udanej, majowej lektury.
Redakcja „Poradnika Bibliotekarza”*

Wydawnictwo Naukowe
i Edukacyjne Stowarzyszenia
Bibliotekarzy Polskich
00-335 Warszawa,
ul. Konopczyńskiego 5/7,
tel. 22 827-52-96
www.sbp.pl
Marta LACH
Z-ca Dyrektora Biura ZG SBP
ds. wydawnictw
tel. 22 827 08 47,
e-mail: m.lach@sbp.pl
Konto SBP: Credit Agricole
Bank Polska S.A.
46 1940 1076 3122 4176
0000 0000

Poradnik BIBLIOTEKARZA. Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Ukazuje się od roku 1949

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Rada Redakcyjna: Mariola Antczak (przewodnicząca), Krzysztof Dąbkowski, Bogdan Klukowski, Grażyna Lewandowicz-Nosal, Mirosława Majewska, Monika Simonjetz, Michał Zajac, Beata Zych.

Redakcja „Poradnika Bibliotekarza” – e-mail: poradnikbibliotekarza@wp.pl; www.czasopisma.sbp.pl/poradnik-bibliotekarza

Redaktor naczelna: Dorota GRABOWSKA, tel. 600-505-662, e-mail: dgrabow@wp.pl

Sekretarz redakcji: Jadwiga CHRUSCIŃSKA, tel. 505-078-945, e-mail: jchruscinska@gmail.com

Redaktor techniczny: Elżbieta MATUSIAK, tel. (22) 827-52-96, e-mail: e.matusiak@sbp.pl

Świat Książki Dziecięcej: red. Ewa Gruda, tel. 606-538-009

Projekt winiety SKD: Marianna Oklejak

Skład: Tekanet Tomasz Kasperczyk ; e-mail: tomasz.kasperczyk@gmail.com. Grafiki: depositphotos.com, pixabay.com, freepik.com, commons.wikimedia.org

Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, ul. Ciurlionisa 4, 05-270 Marki, ISSN 0032-4752. Indeks 369594.

Redakcja zastrzega sobie prawo do opracowania redakcyjnego i skracania tekstów.

Autorzy zobowiązani są do przekazywania wraz z artykułem danych kontaktowych (adres, telefon, e-mail) oraz podpisywania swoich tekstów.

Przesłane zdjęcia powinny mieć rozdzielczość 300 DPI i być załączone jako osobne pliki.

Warunki prenumeraty na portalu sbp.pl

Numery archiwalne czasopisma są dostępne online w Archiwum Cyfrowym SBP pod adresem www.ac.sbp.pl

Z głębokim smutkiem zawiadamiamy, że zmarła Joanna Pasztaleniec-Jarzyńska (1949-2021) Przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

Od ponad 40 lat aktywnie uczestniczyła w rozwoju polskiego bibliotekarstwa i jego promocji w kraju i za granicą. Jej działalność

obejmowała szeroki zakres zagadnień. Były to zarówno sprawy modernizacji bibliotek poprzez wprowadzanie nowych technologii i nowoczesnych metod zarządzania, jak i rozwój bibliografii narodowej i informacji naukowej, opieka nad zabytkowymi zbiorami w bibliotekach polskich i polonijnych, badania w dziedzinie bibliotekarstwa i czytelnictwa, a także prowadzanie biblioteczne.

Od 1972 do 2009 r. związana była z Biblioteką Narodową w Warszawie pełniąc kolejno funkcje: kierownika Zakładu Katalogów Centralnych (1981-1991), Sekretarza Naukowego (1991-1993), zastępcy Dyrektora Biblioteki Narodowej ds. naukowych i współpracy międzynarodowej (1993-2005). W latach 2006-2009 pełniła funkcję Pełnomocnika Dyrektora Biblioteki Narodowej ds. współpracy z bibliotekami publicznymi. Od 1990 r. aktywnie działa-

ła społecznie w Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich. Brała udział we wszystkich ważniejszych przedsięwzięciach krajowych i zagranicznych. Była jedną z inicjatorek i współautorką „Strategii Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich na lata 2010-2021”, pionierskiego w skali europejskiej opracowania dotyczącego organizacji branżowej. Przygotowywała program prezentacji dorobku Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich i jego wkładu w upowszechnianie polskiej kultury na Światowym Kongresie Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (IFLA), który odbywał się w 2017 r. we Wrocławiu. Jako ekspert SBP uczestniczyła w obradach Forum Prawa Autorskiego (2014-2015) oraz w Programie Rozwoju Bibliotek. Od roku 2019 była członkiem Krajowej Rady Bibliotecznej. Z ramienia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich współpracowała z międzynarodowymi stowarzyszeniami IFLA, EBLIDA, przygotowując opinie i ekspertyzy.

Od roku 2017 do chwili obecnej była przewodniczącą Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Odeszła Nasza Przewodnicząca, Koleżanka, Przyjaciółka, Osoba Wrażliwa, Serdeczna, Dobra.

Na zawsze pozostanie w naszej pamięci.

Rodzinie i Bliskim składamy wyrazy głębokiego współczucia.

*dr Barbara Budyńska
p.o. przewodniczącej SBP
Dyrekcja i Pracownicy Biura ZG SBP*

➔ Gratulacje dla Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu – Mistrza Promocji Czytelnictwa 2020!

Jury Nagrody „Mistrz Promocji Czytelnictwa” przyznało nagrody i wyróżnienia za dokonania na rzecz upowszechnienia czytelnictwa w roku 2020 następującym bibliotekom:

- I nagroda – **Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu,**
- II nagroda – **Biblioteka Miejska im. Jana Kasprzowicza w Inowrocławiu,**
- III nagroda – **Biblioteka Szkolna Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Pliszczynie.**

Wyróżnienia:

- Biblioteka Szkolna, Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II w Suchym Lesie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Starych Kobiątkach,
- Krośnieńska Biblioteka Publiczna,
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada-Korzeniowskiego w Gdańsku,
- Książnica Beskidzka Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Fusieckiego w Zabrze,
- Miejska Biblioteka Publiczna w Rumi Stacja Kultura,
- Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu,
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Majkowskiego w Wejherowie,
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu.

Wszystkim laureatom konkursu „Mistrz Promocji Czytelnictwa 2020” serdecznie gratulujemy! Należy podkreślić ogromne zaangażowanie bibliotek i bibliotekarzy w upowszechnianie czytelnictwa, w tym tak szczególnym i trudnym, roku 2020. Biblioteki i Bibliotekarze stanęli przed nowymi wyzwaniami, dostosowując się do okoliczności i podejmując różnorodne działania, tak, aby zaspokoić oczekiwania i potrzeby czytelników/użytkowników w każdym wieku. Bibliotekarze sprostali tym oczekiwaniom. Działania podejmowane przez biblioteki w tym trudnym okresie cechowała różnorodność, innowacyjność rozwiązań, kreatywność, ogromny zasięg oraz szerokie spektrum form zaoferowanych użytkownikom. Przyznanie w tym roku większej niż zazwyczaj liczbie bibliotek wyróżnień jest wyrazem uznania członków jury dla roli tych bibliotek w upowszechnianiu czytelnictwa w tym szczególnym czasie.

Wszystkim bibliotekom, które zgłosiły się do Konkursu Jury gratuluje oryginalnych pomysłów i zaangażowania na rzecz popularyzacji kultury czytania.

➔ XI edycja Ogólnopolskiego Konkursu SBP „Bibliotekarz Roku 2020” I etap Konkursu

Zakończony został I etap Ogólnopolskiego Konkursu SBP „Bibliotekarz Roku 2020”.

Kapituły powołane przez ZO SBP dokonały wyboru **16 wojewódzkich laureatów**, którzy wyróżnili się w roku ubiegłym swoimi dokonaniem i kreatywnością. Biorąc pod uwagę fakt, że po raz kolejny Konkurs jest organizowany w czasie trwającej pandemii, wybór kompletu finalistów należy uznać za sukces.

16 finalistów I etapu Konkursu reprezentuje różne biblioteki i doświadczenia zawodowe: większość, tj. 14 osób pracuje w powiatowych, miejskich i gminnych bibliotekach publicznych, 2 osoby pracują w bibliotekach pedagogicznych. 9 osób, czyli ponad połowa laureatów to kierownicy działów i filii bibliotecznych oraz pracownicy bibliotek, natomiast 7 osób pełni funkcje dyrektorów bibliotek. Wszyscy finaliści mają wyższe wykształcenie, a ich staż zawodowy mieści się w przedziale od 5 do 39 lat.

II etap Konkursu SBP „Bibliotekarz Roku 2020” trwał od 13 kwietnia br. Do 28 kwietnia br. wszystkie kapituły okręgowe SBP sporządziły rankingi 15. finalistów (z wyłączeniem swojego kandydata) i przesłały je do Biura ZG SBP. Na ich podstawie, zliczając miejsca zajmowane przez finalistów w rankingach okręgowych, Komisja Odznaczeń i Wyróżnień przy ZG SBP ustaliła finałowy ranking Konkursu „Bibliotekarz Roku 2020” i do 6 maja 2021 r., na portalu SBP, poda wyniki oraz ogłosi zwycięzcę.

Ze względu na sytuację epidemiologiczną, termin i sposób wręczenia nagród zostaną podane w późniejszym terminie.

Kandydatom do tytułu gratuluję dotychczasowych sukcesów i życzę czołowych miejsc w rankingach, a członkom Kapituł wnikliwych i obiektywnych ocen oraz sprawnych obrad.

*p.o. przewodniczącej SBP
dr Barbara Budyńska*

Wykaz finalistów II etapu znajduje się na III i IV stronie okładki „PB”.

Wybór J. Ch.

Bibliotekarze w filmie

Film przygodowy „Bibliotekarz: Tajemnica włóczęgi” powstał w 2004 r. W rolach głównych wystąpili Noah Wyle i Jane Curtin. Kontynuacją, czyli jak to się dziś modnie mówi *sequelem*, obrazu był „Bibliotekarz II: Tajemnice kopalni króla Salomona” (2006). Później pojawił się „Bibliotekarze” – serial będący kontynuacją filmów „Bibliotekarz”. Emitowano go przez trzy lata – do lutego 2018 r. Bibliotekarze potrafią szukać, a co najistotniejsze, znaj-

dować nie tylko interesujące czytelnika książki, ale też angażują się w eksplorację miejsc i odnajdywanie rzeczy niekoniecznie związanych z wolumenami i ich bezpiecznymi portami – półkami bibliotecznymi.

Już chociażby z samych tylko zaanonsowanych tu filmów wynika, że bibliotekarze mogą zainspirować twórców do tego stopnia, że ci pod wrażeniem dokonań skromnych z pozoru kustoszów książek i czasopism kreują kasowe, nierzadko, obrazy kinowe i telewizyjne.

Kiedy powstał pierwszy film ujmujący bibliotekarza w roli nieco innej niż ta z jaką tradycyjnie go kojarzymy? Być może palma pierwszeństwa należy się amerykańskiej produkcji z 1912 r. (tak!) „The Librarian”, czyli „Bibliotekarz”. A właściwie „Bibliotekarka”, bowiem rzecz dotyczy Betty Gibbs pracującej w małej wiejskiej bibliotece, której aktywność na niwie krzewienia czytelnictwa, połączona z dziewczęcym wdziękiem sprawia, że biblioteka staje się bardzo popularna wśród członków lokalnej społeczności.

Jednak główny wątek tego obrazu to nie praca pozytywistyczna na polu oświaty, ale uczucie jakie łączy pannę Gibbs z Robertem Prenticem, młodym nauczycielem oraz perypetie jej brata Jacka, który poturbował kaprała Cutlera i, jako że był żołnierzem, musiał ratować się ucieczką przed sądem wojskowym. Schronienie znalazł w mieszkaniu

PROBLEMY • DOŚWIADCZENIA • OPINIE

swojej siostry. Zrodziło to szereg nieporozumień, w tym podejrzenie o niemoralne prowadzenie się panny Betty Gibbs. Wszystko skończyło się happy endem, jak to w filmach tego typu bywało, bywa i bywać będzie. My zauważmy tylko, że bibliotekarz pojawia się w kinie już u zarania dziejów kinematografii.

BFI jest wiodącą brytyjską organizacją zajmującą się filmem, telewizją i ruchomym obrazem. W 2016 r. na swojej stronie internetowej zaprezentowała dziesięć filmów, które według niej, najlepiej oddają różnorodność ról jakie filmowi bibliotekarze odgrywali w produkcjach telewizyjnych i fil-

BFI jest wiodącą brytyjską organizacją zajmującą się filmem, telewizją i ruchomym obrazem. W 2016 r. na swojej stronie internetowej zaprezentowała dziesięć filmów, które według niej, najlepiej oddają różnorodność ról jakie filmowi bibliotekarze odgrywali w produkcjach telewizyjnych i filmowych poprzez lata

mowych poprzez lata. I tak, „Storm Center” (1956) z Bette Davis w roli głównej, ukazuje bibliotekarkę jako niezłomną bojowniczkę o wolność słowa. Szkoda tylko, że tę szlachetną postawę ukazano w kontekście obrony prawa do obecności komunistycznej literatury na półkach bibliotecznych. I to takiej, która gloryfikowała system winny śmierci milionów ludzi w Związku Radzieckim oraz innych krajach na całym świecie.

Ale chociaż rok 1956 to w państwach podbitych przez Związek Radziecki czas rozliczenia ze stalinizmem, to w USA trwał proces w pewnym sensie odwrotny – środowisko filmowców zaczęło rozliczać się z maccartyzmem, który miał na celu nie dopuścić, aby Ameryka została spenetrowana od środka przez agenturę stalinowską. Wielu ludzi filmu, umoczonych we współpracy z komunistami, bądź będącymi wprost członkami Komunistycznej Partii USA, nie mogło wybaczyć senatorowi McCarthy'emu jego ambitnych zamiarów, stąd cała seria filmów krytykujących jego działalność polityczną. „Storm Center” był pierwszym filmem jawnie antymaccartyzmowym, który został wyprodukowany w Hollywood. Przypomnijmy, że Joseph Raymond

McCarthy od 1950 r. stał na czele specjalnej podkomisji śledczej w Senacie, a następnie Komisji do Badania Działalności Rządu. Zainicjował on kampanię na rzecz badania lojalności pracowników administracji rządowej, szkół wyższych, wojska i innych instytucji życia publicznego oraz przeciwdziałania „infiltracji komunistycznej” wśród tych grup społecznych.

Rok następny (1957) przyniósł obraz zatytułowany „Desk Set”. W roli głównej wystąpiła sama Katharine Hepburn, grając bibliotekarkę Bunny Watson. „Pani Watson uwielbia drinki i imprezy, posiada zarówno bajeczną garderobę, jak i figlarne poczucie humoru. Co ważniejsze, jest wytrawną profesjonalistką z dyplomem i podyplomowymi kwalifikacjami, ma encyklopedyczną wiedzę i doskonałą pamięć. Była chodzącą wyszukiwarką Google, zanim Google w ogóle zaistniało”.

Z kolei w 1962 r. widzowie mogli zapoznać się z innym typem ekranowej bibliotekarki, a to za sprawą roli Shirley Jones w filmie „The Music Man”. Grana przez nią postać bibliotekarki o imieniu Marian Paroo, z pozoru nie odbiega od stereotypu pracownika biblioteki – osoby pedantycznej i zasadniczej, jednak jak wynika z rozwoju wypadków przewijających się przed oczami widza, za fasadą tej z pozoru kostycznej postaci kryje się namiętna kobieta czekająca na manifestację swych uczuć.

Lata sześćdziesiąte to początek tzw. drugiej fali feminizmu (pierwszą były ruchy sufrażystek z XIX i pocz. XX w., walczących o prawa wyborcze dla kobiet), której celem było tzw. wyzwolenie kobiet z narzucanych im ról społecznych, zwłaszcza roli matki, żony, narzeczonej i, generalnie, osoby uzależnionej od mężczyzny – materialnie i psychicznie. Miało to swoje odzwierciedlenie również w popkulturze. Przykładem w muzyce pop może być piosenka o wszystkim mówiący tytuł „Nie jestem twoją własnością” (You Don't Own Me) z początku lat 60. XX w. wykonywana m.in. przez Lesley Gore. Natomiast w kinie panie coraz częściej zaczęły grać role do tej pory zarezerwowane dla mężczyzn.

W tym kontekście przypomnijmy jeszcze dwie postacie bibliotekarek, które na ekran przeniosła reżyserska wizja. W latach 1966-1968 widzowie amerykańscy z zapartym tchem obserwowali na ekranach swych telewizorów serial poświęcony Batmanowi, bohaterowi jednego z najsłynniejszych komiksów wszechczasów. Wprawdzie to nie kobieta grała tytułową rolę, ale za to kobieta wcieliła się w bardzo sprytnego i skutecznego pomocnika Batmana. „W trzecim sezonie Batman dostał po-

mocniczkę, a świat bibliotekarzy otrzymał swojego pierwszego prawdziwego superbohatera w postaci Batgirl, czyli Barbary Gordon, doktora nauk bibliotekoznawczych, szefa Biblioteki Publicznej Gotham”, informuje BFI. W rolę kobiety-nietoperza wcieliła się Yvonne Craig, tancerka i aktorka. Pani Craig pięknie „zatańczyła” swoją rolę. Zaangażowano ją aż do 26 odcinków telewizyjnej wersji „Batmana”!

W latach 1966-1968 widzowie amerykańscy z zapartym tchem obserwowali na ekranach swych telewizorów serial poświęcony Batmanowi (...) a świat bibliotekarzy otrzymał swojego pierwszego prawdziwego superbohatera w postaci Batgirl, czyli Barbary Gordon, doktora nauk bibliotekoznawczych, szefa Biblioteki Publicznej Gotham

W 1978 r. na ekrany trafił obraz „Foul Play”, z Goldie Hawn jako Glorią Mundy, bibliotekarką po rozwodzie, pracującą w bibliotece publicznej w San Francisco. „Pomimo stereotypowych okularów nosi modną garderobę z lat 70. i jeździ żółtym VW Beetle po mieście jak nowo wyzwolona nowoczesna kobieta, którą z całą pewnością jest. Hitchcockowska fabuła >Foul Play< pokazuje, że nasza bohaterka zostaje wplątana w sieć intryg, morderstw i nikczemnych złoczyńców. Podczas gdy jej koleżanka z biblioteki, Stella, ostrzega ją przed niebezpieczeństwami czyhającymi ze strony mężczyzn i zaleca noszenie maczugi i kastetu w torebce, Gloria radzi sobie dobrze za pomocą parasola, gdy zostaje zaatakowana między regałami książek. W końcu bibliotekarze to uznani wielozadaniowcy”, kończy dowcipnie BFI.

Oczytanych par, z zawodu bibliotekarek, w filmach przewija się naprawdę dużo. Tu podałem tylko parę przykładów. Aby nikt nie posądził mnie o dyskryminację (a może nawet seksizm!) chciałbym wskazać również na filmy, w których to panowie odgrywają rolę nietuzinkowych pracowników bibliotek. Tym razem skorzystam z zasobów zawartych na stronie Gizmodo.

„Buffy The Vampire Slayer”, u nas znany pod tytułem „Buffy: Postrach wampirów” to serial telewizyjny emitowany od 1997 do 2003 r. Opowia-

da on historię Buffy Summers, w tej roli występuje Sarah Michelle Gellar. Jak streszcza Wikipedia „Dziewczyna walczy z siłami zła i wyrabia sobie opinię pogromczyni wampirów. Wojownicza Buffy otrzymuje wskazówki od swojego Obserwatora, Ruperta Gilesa (Anthony Stewart Head). Giles bada nadprzyrodzone stworzenia, z którymi musi się zmierzyć Buffy, oferuje wgląd w ich pochodzenie i porady, jak je pokonać”. Rupert Giles jest bibliotekarzem szkolnym w Sunnydale High, ale gdy trzeba zbawiać świat zakasuje rękawy i bierze się do roboty, dodaje Gizmodo.

Przypomnijmy też, że bibliotekarzem był więzień Andy Dufresne, grany przez Tima Robbinsa w „The Shawshank Redemption” (Skazani na Shawshank) z 1994 r. Człowiek niewinny zarzucanych mu czynów kryminalnych. I to wyjątkowo nie, zakładając, że każdy siedzący w więzieniu uważa się za niesłusznie osadzonego. „Andy Dufresne, zbudował bibliotekę, z której większość z nas byłaby dumna. Jego wytrwałość i determinacja w namaszaniu się o fundusze i darowizny od lokalnych władz dowodzi, że bibliotekarze w filmie, tak jak w prawdziwym życiu, są grupą wytrwałych ludzi niezrażonych mordęgą jaką dostarcza użeranie się z machiną biurokratyczną. Robbins to bibliotekarz, w którego możemy wierzyć”.

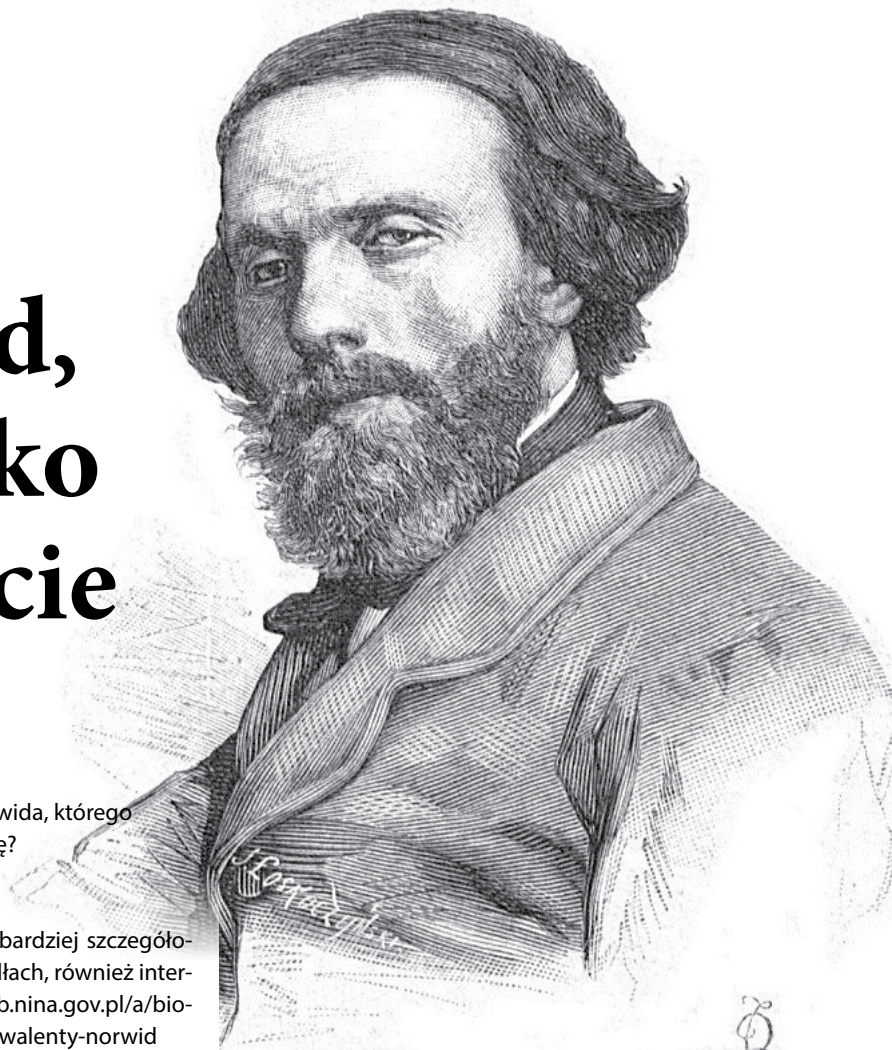
I jeszcze jeden przykład „The Time Machine” z 2002 r. (Wehikuł czasu) *remake* w reżyserii Simona Wellsa nakręcony w 2002 r., wzorujący się na powstałej w roku 1960 filmowej adaptacji książki Herberta George’a Wellsa (pradziadka reżysera) pod tym samym tytułem. Przypomnijmy tylko, że termin „remake” odnosi się do filmów, które zostały nakręcone bądź stworzone na nowo, z różnym stopniem zmian w stosunku do pierwowzoru. „Jest rok 2030, a bibliotekarze w New York Public Library zostali zastąpieni systemem Vox. Holograficzną sztuczną inteligencją, która łączy każdą bazę danych na naszej planecie, lub jak wyjaśnia Vox NY-114: >>stanowi kompendium całej ludzkiej wiedzy<<. Mała, ale znacząca rola Orlando Jonesa, który jako Vox NY-114 ułatwia znalezienie potrzebnych informacji za naciśnięciem przycisku i daje nadzieję, że nawet w przyszłości nadal będzie wymagana interakcja >>ludzka<<. Bibliotekarze to jeszcze nie koniec”.

Tylko czy, aby na pewno? Ale to już problem na inny tekst. Bardziej taki science fiction.

Robert Kościelny

Norwid, nie tylko osobiście

I oto mamy ogłoszony Rok Norwida, którego nikt nie czyta, ale może się myłę?

Gdy myślę Norwid...

Biografię poety, mniej lub bardziej szczegółową można znaleźć w wielu źródłach, również internetowych, np. <https://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/cyprian-ksawery-gerard-walenty-norwid>

Gdyby próbować określić Norwida kilkoma słowami, wśród nich znalazłby się, moim zdaniem, następujące:

Człowiek renesansu – Norwid był pisarzem, poetą, artystą, myślicielem, filozofem, zaangażowanym w politykę;

Czytelnik – czytał dużo, przede wszystkim *Biblię*, nie można zapominać o tym, że był człowiekiem głębokiej wiary, którą traktował niezwykle serio;

Pielgrzym – niestrudzony wędrowiec, praktycznie non stop w podróży, aż chce się pozazdrościć..., jako jeden z niewielu ówczesnych artystów dotarł do Ameryki;

Gladiator – „Gladiator prawdy” tak określa go w swojej książce Stanisław Falkowski, zatroskany o innych, spieszący z pomocą. Norwid pisał o prawdzie i o nią walczył.

I pewnie wiele innych...

Jednocześnie ciągle bez pieniędzy..., w biedzie, nędzy, upokorzeniach, chory – głuchy, ślepy, oddany do przytułku, koniec końców bez własnego grobu, grób na Wawelu jest tylko grobem symbolicznym...

Z pewnością nie był człowiekiem sukcesu, patrząc z ludzkiej perspektywy można go określić mianem „wielkiego przegranego”. Miał świadomość, że sukces jest doraźny, tymczasowy, natomiast zwycięstwo trwałe.

Norwid – osobiście

Na domowej półce stoi 5 tomów *Pism Wybranych* Cypriana Norwida, białoniebieskie wydanie PIW-u z 1983 r. mocno szmatławe (tak wówczas wydawano książki), z kiepską czcionką. Rzadko używane, bo rozpadające się przy najmniejszej próbie korzystania. To trzecie wydanie antologii pod redakcją i z cennym wstępem, kalendarium życia poety, głosami krytyki Wiktora Gomułickiego, chyba najobszerniejsze z popularnych wydań. Pierwsze ukazało się w 1968 r.

Dawno, dawno temu ruszyłam na pielgrzymkę po sanktuariach Maryjnych Europy, na jej zakończenie dziękowałam organizatorom słowami: „cóż powiesz o pięknie – kształtem jest miłości” – parafrazą z *Promethidiona*. Skąd przyszły do mnie właśnie te słowa? Skąd wynurzyły się z mroków pamięci – nie wiem. Inne, bliższe czasowo wyda-

rzenie – koncert z okazji 100. rocznicy odzyskania niepodległości, podczas którego recytowałam norwidowską *Piosnkę II...* z powtarzanym nieustannie „tęskno mi, Panie”. A więc osobisty Norwid – tylko tyle, coś jeszcze? Chyba niewiele...

Może jeszcze wymienię warszawskie miejsca poety, który spędził w mieście lata 30. XIX w. Należą do nich:

- Miejsce pierwsze (znam ten gmach doskonale od wielu lat) to pałac Zamoyskich przy ul. Nowy

▲ fot. z archiwum Autora

Świat 69, a na nim popiersie i tablica upamiętniająca zniszczenie fortepianu Szopena odsłonięte w 2001 r., w 180. rocznicę urodzin poety.

- Miejsce drugie, to odsłonięta 24 września 1958 r. tablica pamiątkowa z granitu na fron-

towej ścianie domu przy al. Solidarności 72 (dawniej Leszno 8), w którym poeta mieszkał w 1836 r. Umieszczono na niej napis „Tu mieszkał w 1836 r. Cyprian Norwid” oraz cytat: „O! Ty młodości mej stolicę z bruku twego radbym

mieć kamień na którym krew i łza nie świecą!”.

- Miejsce trzecie, to pomnik w Łazienkach Królewskich znajdujący się w pobliżu pozostałości Oranżerii Neogotyckiej. Odsłonięty został z okazji 185. rocznicy urodzin poety. U dołu rzeźby umieszczono napis „NORWID”, zaś poniżej, na cokole słowa: „Cóż wiesz o pięknie?... Kształtem jest miłości”.

Podobno (tak twierdzi wszystkowiedzący google) jest również tablica pamiątkowa na gmachu

Akademii Sztuk Pięknych ul. Krakowskie Przedmieście 5 – ale przynajmniej nie odnalazłam jej podczas ostatniego spaceru (specjalnie temu poświęconemu), są natomiast dwie tablice dedykowane Chopinowi i jedna Zygmuntowi Krasińskiemu, tablicy Norwida nie ma, lub jest dobrze ukryta (jak tu wierzyć internetowi?).

Na Woli jest ulica Norwida i liceum, którego jest patronem...

Przydatne linki

Twórczość Norwida doczekała się powołania specjalnego ośrodka badawczego, który funkcjonuje od 1985 r. w ramach KUL. Ośrodek Badań nad Twórczością Cypriana Norwida (<https://www.kul.pl/o-osrodku,11331.html>) powstał 11 maja 1985 r. z inicjatywy prof. Stefana Sawickiego, tu publikowane jest od 1983 r. interdyscyplinarne czasopismo „Studia Norwidiana”, seria „Studia i monografie”, organizowane są konferencje naukowe pn. „Colloquia Norwidiana”, opracowywane dzieła wszystkie poety, katalog prac plastycznych, bibliografia podmiotowa o Norwidzie.

Inne linki to:

- <https://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/cyprian-ksawery-gerard-walenty-norwid>
- internetowa biografia poety w polskim słowniku biograficznym plus 325 zdjęć poety i jego dzieł, 39 nagrań utworów, ciekawostki;
- <https://paryskiesalonyromantykow.wordpress.com/>; plus strona na fb;
- <https://culture.pl/pl/tworca/cyprian-norwid> ;
- <https://dzieje.pl/postacie/cyprian-kamil-norwid-1821-1883>;
- <http://obliczaludzi.com/cyprian-kamil-norwid/>;
- <https://polona.pl/collections/institutions/1/norwid,NDI0ODQ1MDg2ODMxNjg1N-TY5MQ/?sort=score%20desc>.

Biblioteka Narodowa posiada zbiór rękopisów, pierwodruków oraz ponad 300 rysunków Norwida, a także listy, kartki z pamiętników, autografy utworów poetyckich, prozatorskich i dramaturgicznych, przekłady Homera i Szekspira. Kolekcja pochodzi ze spuścizny Zenona Przesmyckiego-Miria – popularyzatora i wydawcy Norwida.

Interesujące są rysunki i grafiki poety.

- <http://norwidiana.blogspot.com/2013/09/150-rocznica-zniszczenia-fortepianu.html> – blog prowadzony przez Adama Cedro – odczyty o Norwidzie, tu również linki do innych stron norwidologicznych
- <http://norwid.kulturalna.com/> i pewnie wiele więcej...

Można obejrzeć film Braci Quay o Norwidzie

- <https://instytutksiazki.pl/aktualnosci,2,plonace-oczy-norwida-wywiad-z-bracmi-quay,6265.html>
- <https://www.facebook.com/events/835197587-080852/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=ItQPy9-QJlIk>

Ciekawe są związki Norwida z popkulturą – jego utwory śpiewał m.in. Czesław Niemen, Budka Suflera, Maciej Maleńczuk, zachęcam do samodzielnych poszukiwań i dzielenia się...

A na zakończenie – proszę się przyznać, ale z ręką na sercu – kto z Państwa czyta Norwida..., kiedy to było ostatnio...

Ciekawe, czy kiedykolwiek poeta doczeka się promocji na Ogólnopolskim Narodowym Czytaniu...

dr Grażyna Lewandowicz-Nosal
Biblioteka Narodowa

„Zaprzyjaźnij się z Norwidem”

KONKURS „PORADNIKA BIBLIOTEKARZA” z okazji Roku Cypriana Kamila Norwida

Redakcja „Poradnika Bibliotekarza”, zainspirowana tekstem G. Lewandowicz-Nosal, ogłasza konkurs na najciekawszy, wykorzystujący metody aktywizujące, scenariusz (lekcji bibliotecznej, konkursu, spotkania itp.) poświęcony twórczości C.K. Norwida. Najbardziej inspirujące prace opublikujemy w naszym czasopiśmie i nagrodzimy publikacjami Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Liczymy na kreatywność bibliotekarzy i nauczycieli bibliotekarzy. Na prace czekamy do 30 września 2021 r.

18 lat Polski w UE & Tygodni Bibliotek

Przed nami osiemnasta już edycja ogólnopolskiego programu Tydzień Bibliotek zainicjowanego przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich w 2004 r. Tegoroczne hasło brzmi „Znajdziesz mnie w bibliotece”, a wydarzenia będą realizowane przez biblioteki w dniach 8-15 maja br.

Historia programu nierozdzielnie związana jest z obecnością Polski w Unii Europejskiej. 1 maja 2004 r. doszło do największego rozszerzenia w historii UE – do wspólnoty wstąpiło 10 krajów, w tym Polska. Tydzień później pod hasłem „Biblioteki w Europie były zawsze” – bezpośrednio nawiązującym do akcesji – odbył się I Tydzień Bibliotek.

W pierwszych latach było to święto ruchome, ale zawsze odbywające się w tygodniu, w którym przypadał 8 maja – Dzień Bibliotekarza i Bibliotek. Z założenia każda edycja przebiega pod innym hasłem, którego wyboru dokonuje Zarząd Główny SBP – pomysłodawca i koordynator akcji.

Od początku programowi Tygodnia Bibliotek, który realizują biblioteki wszystkich typów z całej Polski, towarzyszy konkurs. Najpierw w jego wyniku wybierano najlepszy program działań, a od 2013 r. – najciekawsze, jedno wydarzenie organizowane w ramach Tygodnia Bibliotek. Od 2019 r. przyznawana jest nagroda specjalna dla bibliotek z miejscowości do 5 tys. mieszkańców. W pierwszych dwóch edycjach Konkursu nagradzano struktury SBP. Od 2006 r. nagrody i wyróżnienia trafiają do konkretnych bibliotek.

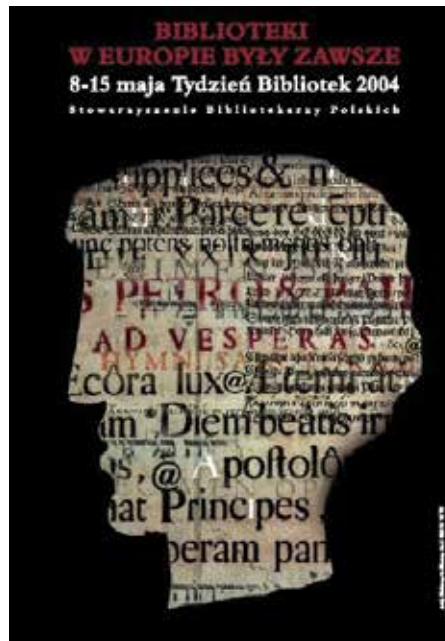
Troszkę młodszy jest konkurs na plakat Tygodnia Bibliotek, który swoją pierwszą od-

słonę miał w 2006 r., a w latach 2011-2018 był rozstrzygany głosami internautów.

2004 – Biblioteki w Europie były zawsze

Organizację I Tygodnia Bibliotek poprzedziły wielomiesięczne przygotowania i konsultacje z zarządami terenowymi organów SBP i dyrektorami bibliotek. Nad całością czuwał zespół organizacyjno-programowy, który powstał w 2003 r. przy ZG SBP.

Wybór majowego terminu obchodów był podyktowany długoletnią tradycją organizowanych

w tym czasie imprez związanych z książką, jak również przypadającym 8 maja – Dniem Bibliotekarza i Bibliotek. Przygotowano i opublikowano „Założenia Programowe Tygodnia Bibliotek 8-15 maja 2004 r.”. W dokumencie sformułowano m.in.

PROBLEMY • DOŚWIADCZENIA • OPINIE

cel akcji: rozpropagowanie wiadomości o informacyjnej, społecznej, edukacyjnej i kulturowej roli bibliotek, ich różnorodnej ofercie usługowej, bogactwie zbiorów, przybliżenie społeczeństwu ich wizerunku jako nowoczesnych, przyjaznych społeczności instytucji.

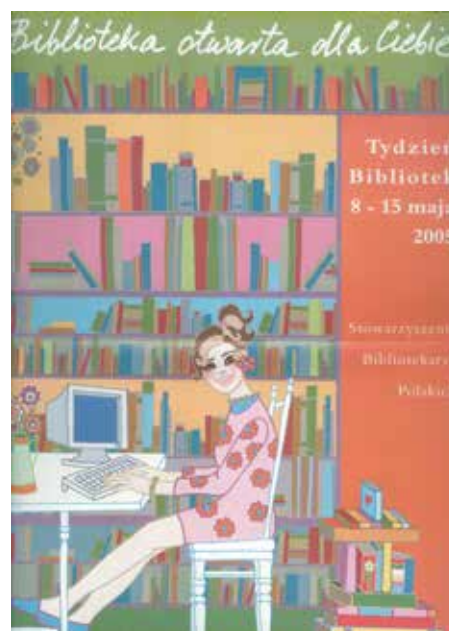
Zaproponowano również przykładowe formy upowszechniania wiedzy o środowiskach bibliotecznych:

- ❑ „Dni Otwarte” dużych bibliotek prezentujące nieznane czytelnikom działy i procedury;
- ❑ Dni bibliotek naukowych i publicznych itp. w większych miastach;
- ❑ Kiermasze i spotkania autorskie.

Inicjatywa SBP spotkała się z bardzo życzliwym przyjęciem w całym kraju. I Tydzień Bibliotek został objęty honorowym patronatem m.in. przez Ministerstwo Kultury, a także Urząd Komitetu Integracji Europejskiej. 10 maja 2004 r. w Bibliotece Narodowej odbyła się ogólnopolska konferencja pod hasłem Tygodnia Bibliotek – „Biblioteki w Europie były zawsze” z udziałem m.in. Ministra Kultury Waldemara Dąbrowskiego. Według szacunków Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, w I edycji Programu w całym kraju zorganizowano ponad 2,5 tys. różnych przedsięwzięć. I Tygodniowi Bibliotek towarzyszył plakat wykonany wg projektu Katarzyny Stanny z warszawskiej ASP. W konkursie „Na najlepszy projekt programu działań w Tygodniu Bibliotek 2004” w kategorii struktur SBP zwyciężył Oddział SBP w Łodzi, który zorganizował 111 imprez w kilkudziesięciu bibliotekach. Z kolei zwycięzcą w kategorii bibliotek została Rawicka Biblioteka Publiczna.

2005 – Biblioteka otwarta dla Ciebie

II Tydzień Bibliotek był okazją do ukazania użytkownikom bibliotek wszystkiego, co jest praktyczną realizacją współczesnych wyzwań nowoczesnego bibliotekarstwa zawartego w proponowanym hasle. SBP zachęcało biblioteki do promowania otwartości bibliotek w bardzo szerokim znaczeniu; eksponowania zarówno podjazdów dla niepełnosprawnych, dogodnych godzin otwarcia, jak i możliwości katalogów online i zamawiania książek z domowego komputera. Autorką plakatu, podobnie jak przy pierwszej edycji była Katarzyna Stanny. I nagrodę w konkursie „Na najlepszy program działań w Tygodniu Bibliotek 2005” w kategorii struktur SBP zdobył Oddział SBP

we Włocławku, a zwycięzcą w kategorii bibliotek – Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Nowym Tomyszu.

2006 – Nie wiesz? Zapytaj w bibliotece

Kolejna edycja Tygodnia Bibliotek dotyczyła działalności informacyjnej placówek bibliotecznych. Jak czytamy w głównych założeniach Programu na 2006 r. przygotowanych przez SBP: „Informacja zawsze była ważnym elementem pracy

bibliotekarza, lecz dzisiaj, w dobie coraz większych możliwości wyszukiwania różnorodnych wiadomości i szybkiego ich udostępniania, głównie za sprawą technik elektronicznych, staje się jedną z najważniejszych zadań bibliotekarstwa”.

W tej edycji SBP zachęcało, aby działalność informacyjną biblioteki eksponować w kontekście jej innych funkcji – edukacyjnych, kulturowych, społecznych i rozrywkowych. Podkreślano, że warto uświadamiać czytelnikom, iż do biblioteki można zwrócić się z pytaniami o bardzo proste informacje – dane z rozkładu jazdy pociągów, dokładny adres instytucji czy nawet przepis na potrawę. W 2006 r. po raz pierwszy zorganizowano konkurs na plakat Tygodnia Bibliotek. Z dwudziestu nadesłanych prac Jury wybrało ostatecznie projekt Pawła Znamierowskiego. W konkursie „Na najlepszy program działań w Tygodniu Bibliotek 2006” zwyciężyła Biblioteka Publiczna Gminy Wejherowo im. Aleksandra Labudy w Bolszewie.

2007 – Biblioteka mojego wieku

IV edycja Tygodnia Bibliotek przebiegała w dniach 7-13 maja 2007 r. pod hasłem odnoszącym się m.in.

do pokazania technicznych i organizacyjnych możliwości bibliotek w XXI w. Tym razem SBP szczególną uwagę zwróciło na działania, które w sposób praktyczny pokazywały odbiorcom nowy warsztat bibliotekarza i nowe możliwości korzystania ze zbiorów i źródeł informacji.

Celem edycji było ukazanie działalności bibliotek w XXI w., postępu jaki dokonał się w poszukiwaniu zbiorów i korzystaniu z nowych form zapisu treści, a także przygotowania placówek do realizacji indywidualnych potrzeb czytelników. W konkursie na plakat zwyciężył projekt Pawła Znamierowskiego. Z kolei w konkursie „Na najlepszy program działań w Tygodniu Bibliotek 2007” I nagrodę przyznano Rawickiej Bibliotece Publicznej.

2008 – Biblioteka miejscem spotkań

W 2008 r. Tydzień Bibliotek odbywał się w dniach 5-11 maja. W tej edycji SBP podkreślało rolę biblioteki jako miejsca integracji różnych grup

społecznych oraz miejsca promocji twórczości artystycznej i rozwoju zainteresowań.

Autorką najlepszego projektu na plakat Tygodnia Bibliotek 2008 została Iwona Danielczok.

I nagrodę w konkursie na „Najlepszy program działań w Tygodniu Bibliotek 2008” otrzymała Miejska Biblioteka Publiczna w Gliwicach.

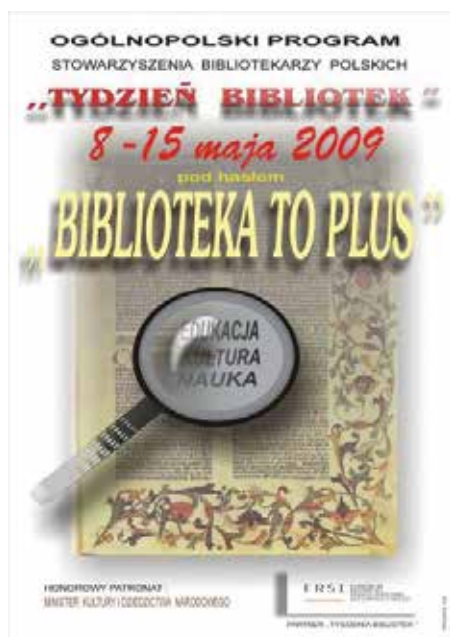
2009 – Biblioteka to plus

Hasło Tygodnia Bibliotek w 2009 r. było nawiązaniem do programu koordynowanego przez Instytut Książki „Biblioteka+”, projektu rządowego mającego poprawić bazę i funkcjonowanie bibliotek w gminach i małych miastach. SBP zachęcało do ukazania bibliotek jako struktur systematycznie dostosowujących się do zmieniających się potrzeb i technologii, ciągle żywych i potrzebnych w budowaniu społeczeństwa informacyjnego, kreowaniu postaw obywatelskich, wyrównywaniu szans osób specjalnej troski, czy też czytelników z obszarów słabych gospodarczo i kulturalnie.

W konkursie na plakat Tygodnia Bibliotek, zwyciężył projekt Krzysztofa Wysmyka.

I nagrodę w konkursie „Na najlepszy program działań w Tygodniu Bibliotek 2009” zdobyła Krośnieńska Biblioteka Publiczna.

2010 – Biblioteka – słowa, dźwięki, obrazy

VII Tydzień Bibliotek był realizowany przez biblioteki w dniach 8-15 maja 2010 r. Hasło nawiązywało do Roku Chopinowskiego. Podkreślano, że współczesna biblioteka, zwłaszcza biblioteka pu-

bliczna stopniowo przestaje być wyłącznie zbiorem książek i czasopism drukowanych, ale staje się miejscem, gdzie czytelnik angażuje swój słuch, a wzrok służy również odbiorowi bogactwa obrazów i zdjęć. Coraz częściej biblioteki stają się mediatekami, gromadzącymi treści na różnych nośnikach.

W konkursie na plakat Tygodnia Bibliotek zwyciężył projekt Tomasza Ryszczyńskiego.

I nagrodę w konkursie „Na najlepszy program działań w Tygodniu Bibliotek 2010” zdobyła Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle.

2011 – Biblioteka zawsze po drodze, nie mijam – wchodzę

Ósmej edycji Tygodnia Bibliotek towarzyszył dwuwiersz zachęcający do odwiedzin biblioteki nie tylko w celu wypożyczenia książki, ale też bez sprecyzowanego powodu. Hasło umożliwiało pre-

zentację różnorodnych relacji bibliotekarzy z czytelnikami, niezależnie od rodzaju bibliotek, wieku i gustów odwiedzających je osób.

W 2011 r., po raz pierwszy, plakat Tygodnia Bibliotek wybrali internauci w głosowaniu na portalu sbp.pl. Zwycięski plakat Krystyny Kaczmarczyk zdobył 373 głosy.

I nagrodę w konkursie „Na najlepszy program działań w Tygodniu Bibliotek 2011” zdobyła Biblioteka Publiczna Gminy Wejherowo im. A. Labudy w Bol-szewie.

2012 – Biblioteka ciągle w grze!

W roku 2012 imprezy Tygodnia Bibliotek poprzedzał czerwcowy turniej piłkarski EURO 2012 i to właśnie do europejskich rozgrywek piłkarskich nawiązywało hasło IX edycji Tygodnia Bibliotek.

Stało się ono świetną okazją do promowania literatury o sporcie, zwłaszcza piłki nożnej, wystaw, plakatów czy albumów dotyczących tej tematyki, a także stosowania w życiu codziennym zasad fair play.

W konkursie na plakat zwyciężył projekt Joanny Latały, który w głosowaniu internetowym zdobył 2296 głosów.

I nagrodę w konkursie „Na najlepszy program działań w Tygodniu Bibliotek 2012” zdobyła Miejska Biblioteka Publiczna im. Ł. Górnickiego Galeria Książki w Oświęcimiu.

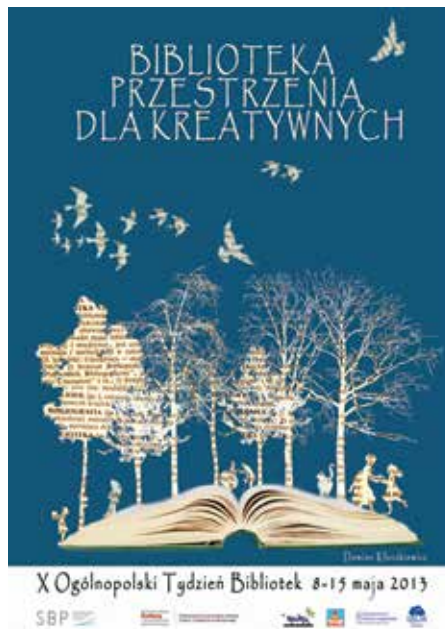
2013 – Biblioteka przestrzenią dla kreatywnych

Jubileuszowa, X edycja Tygodnia Bibliotek odbyła się w dniach 8-15 maja 2013 r. Tym razem SBP promowało biblioteki jako miejsca wspierające ciekawe pomysły i umożliwiające rozwój zdolności w wielu dziedzinach.

W konkursie na plakat zwyciężył projekt Damiana Kłaczkiwicza, który w głosowaniu internetowym zdobył 602 głosy.

W tej edycji po raz pierwszy SBP zmieniło zasady cyklicznego konkursu, postanawiając wybrać i nagrodzić najciekawszą inicjatywę, jedną szczególnie pomysłową akcję, przeprowadzoną przez bibliotekę w trakcie trwania Tygodnia Bibliotek w 2013 r.

I nagrodę w konkursie SBP „Na najciekawsze wydarzenie organizowane w ramach programu Tydzień Bibliotek 2013” zdobyła Biblioteka Szkoły

Podstawowej nr 1 im. Janusza Korczaka w Szprotawie za projekt „Z baśnią za pan brat”.

2014 – Czytanie łączy pokolenia

Hasło i przebieg XI edycji Tygodnia Bibliotek nawiązywało do Jubileuszu „650 lat w służbie książki”. Cały 2014 r. przebiegał pod znakiem imprez popularyzujących książkę, czytelnictwo i wiedzę o zawodach związanych z wytwarzaniem i upowszechnianiem książek. Biblioteki w istotny sposób wpisały się w te obchody jako miejsca otwarte na każdego czytelnika i promujące literaturę z każdej dziedziny i epoki.

W konkursie na plakat zwyciężył projekt Damiana Kłaczkiwicza, który w głosowaniu internetowym zdobył 351 głosów.

I nagrodę w konkursie SBP „Na najciekawsze wydarzenie organizowane w ramach programu Tydzień Bibliotek 2014” zdobyła Gminna Biblioteka Publiczna w Pielgrzymce – Filia w Nowej Wsi Grodzkiej.

PROBLEMY • DOŚWIADCZENIA • OPINIE

2015 – Wybieram bibliotekę

W XII edycji promowano bibliotekę jako rzecznika i gwaranta stabilnego, a także możliwie najszerszego i zgodnego z prawem dostępu do dóbr kultury i informacji. Szukając tekstów naukowych, literackich, publicystycznych czy też interesującego spotkania, imprezy kulturalnej, inspirujących przedsięwzięć – warto „wybrać bibliotekę”.

W konkursie na plakat zwyciężył projekt Magdaleny Rusnok, który w głosowaniu internetowym zdobył 108 głosów.

I nagrodę w konkursie SBP „Na najciekawsze wydarzenie organizowane w ramach programu Tydzień Bibliotek 2015” zdobyła Biblioteka Główna Akademii Morskiej w Szczecinie za „Biblioteczny Escape Room”.

2016 – Biblioteka inspiruje

XIII edycja programu Tydzień Bibliotek przebiegała w dniach 8-15 maja 2016 r. pod hasłem – Biblioteka inspiruje. W 2016 r. podkreślano nowoczesność bibliotek, ich atrakcyjną ofertę i atmosferę sprzyjającą rodzeniu się ciekawych, inspirujących pomysłów.

W konkursie na plakat zwyciężył projekt Darii Kuśmierczyk, który w głosowaniu internetowym zdobył 648 głosów.

I nagrodę w konkursie SBP „Na najciekawsze wydarzenie organizowane w ramach programu Tydzień Bibliotek 2016” zdobyła WiMBP im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim za akcję Familijna gra miejska BI-GOS.

2017 – Biblioteka. Oczywiście!

W tej edycji SBP eksponowało bibliotekę jako instytucję na trwale wpisane w pejzaż kulturowy. Wybrane hasło Tygodnia Bibliotek nie tylko wzmacniało ten przekaz, ale także odpowiadało na pytanie *Jaka instytucja pozwala zaspokoić różnorodne potrzeby w zakresie uczestnictwa w kulturze?* – Biblioteka. Oczywiście!

W konkursie na plakat zwyciężył projekt Barbary Wysmyk, który w głosowaniu internetowym zdobył 159 głosów.

I nagrodę w konkursie SBP „Na najciekawsze wydarzenie organizowane w ramach programu Tydzień Bibliotek 2017” zdobyła Biblioteka Jagiellońska w Krakowie za akcję Obszar Roboczy, czyli B.J. nie(oczywiście)!

2018 – (Do)wolność czytania

Rok 2018 przebiegał pod znakiem jubileuszu 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości.

Wybrane przez SBP hasło nawiązywało do obchodów – bowiem czytanie było ważnym elementem zachowania tożsamości, historii, tradycji i kultury narodu. Z kolei w dosłownym znaczeniu słowa „dowolność” oraz w sensie ukrytym – hasło promowało swobodne czytanie, nieskrępowane nakazami, przepisami, z nieograniczonym dostępem do książek o różnej treści i w różnym formacie.

W konkursie na plakat zwyciężył projekt Weroniki Reroń, który w głosowaniu internetowym zdobył 320 głosów.

I nagrodę w konkursie SBP „Na najciekawsze wydarzenie organizowane w ramach programu Tydzień Bibliotek 2018” zdobyła Miejska Biblioteka Publiczna im. Melchiora Wańkowicza w Stalowej Woli (woj. podkarpackie) za akcję „Piknik z biblioteką”.

2019 – #biblioteka

XVI edycję ogólnopolskiego programu Tydzień Bibliotek promowało hasło #biblioteka, jego przesłanie obejmowało zarówno ludzi, jak i zbiory, spo-

tkania, wydarzenia, imprezy i konkursy. Użyty hasztag porządkował i wyróżniał, a przede wszystkim podkreślał szczególne znaczenie bibliotek w systemach informacyjnych.

W tej edycji do ogólnopolskiej akcji koordynowanej przez SBP włączyli się aktywnie ludzie kultury, m.in. pisarze, muzycy, aktorzy i dziennikarze, którzy za pośrednictwem portalu i mediów spo-

PROBLEMY - DOŚWIADCZENIA - OPINIE

łącznościowych SBP wyrażali swoje poparcie dla bibliotek i bibliotekarzy.

Decyzją Jury w konkursie na plakat zwyciężył projekt Pawła Kasperka.

Jak co roku SBP ogłosiło konkurs „Na najciekawsze wydarzenie organizowane w ramach programu Tydzień Bibliotek”. Nowością w 2019 r. było wprowadzenie nagrody specjalnej dla biblioteki z małej miejscowości (do 5 tys. mieszkańców). I nagrodę w Konkursie SBP zdobyła Miejska Biblioteka Publiczna im. Melchiora Wańkowicza w Stalowej Woli za akcję „Pamiętamy o tradycji, działamy nowoczesnie”, a w kategorii bibliotek działających w miejscowościach poniżej 5 tys. mieszkańców przyznano dwa wyróżnienia, dla Gminnej Biblioteki Publicznej w Miejscu Piastowym oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Starym Polu.

2020 – Zasmakuj w bibliotece

Przebieg XVII edycji programu Tydzień Bibliotek został zakłócony pandemią Covid-19 i zamknięciem polskich bibliotek dla czytelników wiosną 2020 r. Stopniowe otwieranie bibliotek, ale z zachowaniem reżimu sanitarnego i ograni-

czony surowymi obostrzeniami, było możliwe dopiero od 4 maja 2020 r., czyli tuż przed startem Programu. Dlatego biblioteki zrealizowały XVII Tydzień Bibliotek w przestrzeni wirtualnej. Tej wyjątkowej edycji towarzyszyło hasło „Zasmakuj w bibliotece”. Podkreślano, że warto delektować się książką, a każdy może znaleźć w ofercie i działal-

ności bibliotek, w tym prowadzonej także online – łakomy kąsek.

W konkursie na plakat, decyzją Jury, zwyciężył projekt Jolanty Różackiej.

Z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju, SBP zmodyfikowało dotychczasową formułę konkursu towarzyszącemu Tygodniowi Bibliotek. W 2020 r. postanowiono nagrodzić najciekawsze wydarzenie dla młodych czytelników, organizowane online. I nagroda została przyznana Książnicy Płockiej im. Władysława Broniewskiego za „Słodko-gorzkie historie”. Specjalne wyróżnienie dla biblioteki z miejscowości do 5 tys. mieszkańców przyznano bibliotece ze Szkoły Podstawowej w Kamienicy Szlacheckiej.

2021 – Znajdziesz mnie w bibliotece

Tegoroczna XVIII edycja przebiega pod hasłem „Znajdziesz mnie w bibliotece” i, z uwagi na wciąż trwającą pandemię Covid-19, w dużej mierze jest realizowana w przestrzeni wirtualnej. Wielowątkowe

i wielozdaniowe hasło można z powodzeniem odnieść do działalności bibliotek online, do ich cyfrowych zasobów, a także organizowanych online spotkań autorskich, wystaw, konferencji i warsztatów.

W konkursie na plakat, decyzją Jury zwyciężył projekt Katarzyny Stanny.

Joanna Filimonow
Redakcja portalu SBP

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

➔ KSIĄŻKI, KTÓRE WARTO ZAKUPIĆ DO BIBLIOTEKI

Kamil Janicki

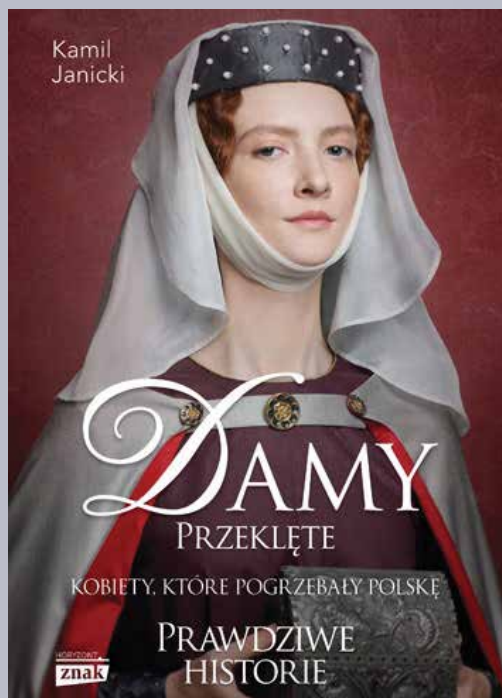
popularyzator, pasjonat historii

Książki Kamila Janickiego, młodego historyka są prawie w każdej bibliotece. Czytelnicy chętnie je czytają. Na polskim rynku sprzedano już ponad 250 tys. książek, trafiają one często na listy bestsellerów. Są poszukiwane przez czytelników. Warto zatem przybliżyć sylwetkę młodego pisarza i jego twórczość.

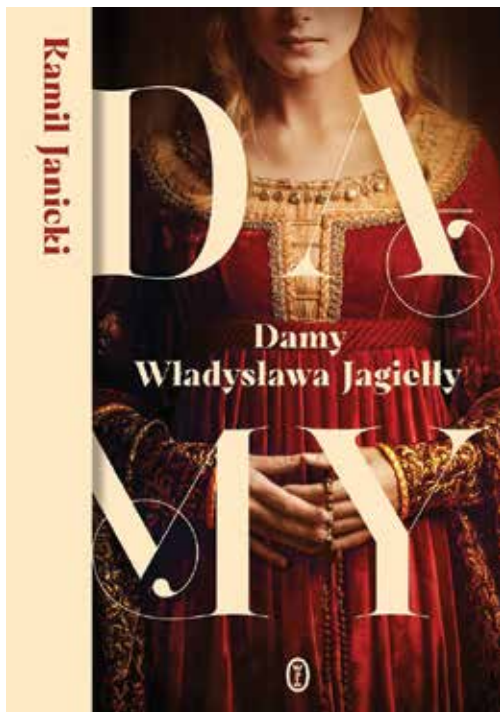
Kamil Janicki, historyk, pisarz, publicysta, redaktor naczelny „Wielkiej Historii”, pasjonuje się swoją pracą twórczą. Publikuje nieprzerwanie od 2009 r. Ulubioną postacią historyczną Janickiego jest Bona Sforza.

Kamil Janicki studiował historię na Uniwersytecie Jagiellońskim. Obecnie historyk mieszka w Krakowie. Szczególnie interesuje się dziejami II Rzeczypospolitej, średniowieczem, dwudziestoleciem międzywojennym

(głównie życiem codziennym), uchodzi za „cenione źródło branżowe”, często komentuje w mediach wiadomości historyczne. Kamil Janicki jest autorem ponad 700 artykułów fachowych, które od lat ukazują się w polskiej i zagranicznej prasie oraz w internecie. Dotyczą one przede wszystkim historii. W latach 2008-2010 był redaktorem naczelnym pierwszego polskiego portalu historycznego – histmag.org, administrował też Wikipedię. Jest również redaktorem naczelnym portali „Ciekawostki historyczne.pl” i „TwojaHistoria.pl”.

Lektura książek Kamila Janickiego to pasjonująca wędrówka po epokach: od okresu wczesnych Piastów po II Rzeczpospolitą – szeroki wachlarz wydarzeń historycznych. Bohaterkami jego książek są kobiety. Autor preferuje silne, nietuzinkowe postaci kobiece, często niedoceniane w historii, uważając iż odegrały one istotną rolę w naszych dziejach. Sympatią czytelników cieszy się „seria dam”. Do grona omawianych dam należą kobiety, które zbudowały

Polskę (żony pierwszych Piastów: Dobrawa, Emnilda, Oda), kobiety, które pogrzebały Polskę (Rycheza, Judyta Salicka, Zbysława, Salomea z Bergu), kobiety, które zbudowały mocarstwo (Jadwiga, żona Łokietka – Elżbieta Łokietkówna, Jadwiga Andegaweńska), damy złotego wieku (Bona Sforza, Barbara Radziwiłłówna, Anna Jagiellonka). To tylko kilka przykładów. Autor zrywa z dotychczasową tradycją, która skupiała uwagę na męskich przedstawicielach władzy i rycerstwa. Analizuje źródła historyczne, wykorzystując nowo odczytane dokumenty i wiedzę współczesną. Są to przede wszystkim książki o ludziach, ich życiu, problemach, ambicjach. Mimo odległych epok wydają się bliskie czytelnikowi; historie życia władczyń ukazane są na szerokim tle historycznym ówczesnej Europy, w plastycznym opisie wydarzeń, wojen, walk o tron, władzę; dominują jednak emocje bohaterek, które kochały, nienawi-

dziły, dążyły do celu, czasami okrutnej zemsty, czekały cierpliwie na narodziny dziedzica.

Jedna z czytelniczek pisze: „Od jego książek bije życie, ma się wrażenie, jakby przedstawione tam osoby żyły chwilę temu, a wraz z lekturą stają się nam one coraz bliższe”.

Inny wpis: „Jeśli lubisz historię, te książki są dla Ciebie. Jeśli lubisz kobiety, które są silne i wpływają na politykę – te książki są dla Ciebie. Jeśli lubisz czytać – te książki są dla Ciebie. Dobrze napisane, wciągające, inspirujące...”.

W 2021 r. ukazała się kolejna fascynująca pozycja K. Janickiego z tej serii *Damy Władysława Jagielly*, przedstawiająca sylwetki: Jadwigi Andegaweńskiej, Anny Cylejskiej, Elżbiety Granowskiej i Zofii Holszańskiej – żon wielkiego monarchy, przebiegłego polityka i człowieka, który szczęście w miłości odnalazł dopiero u schyłku swego życia. Wraz z nim na tronie zasiadały kobiety niepospolite, kochane i znienawidzone przez poddanych, zawsze samotne na dworze wawelskim, gdzie ani na moment nie gasły polityczne intrygi. Szkoda, że autor nie zaprezentował całego życia i dorobku politycznego Sonki Holszańskiej, opowieść urywa się wraz z narodzinami jej pierwszego syna Władysława Jagiellończyka. Może to jest materiał na kolejną książkę.

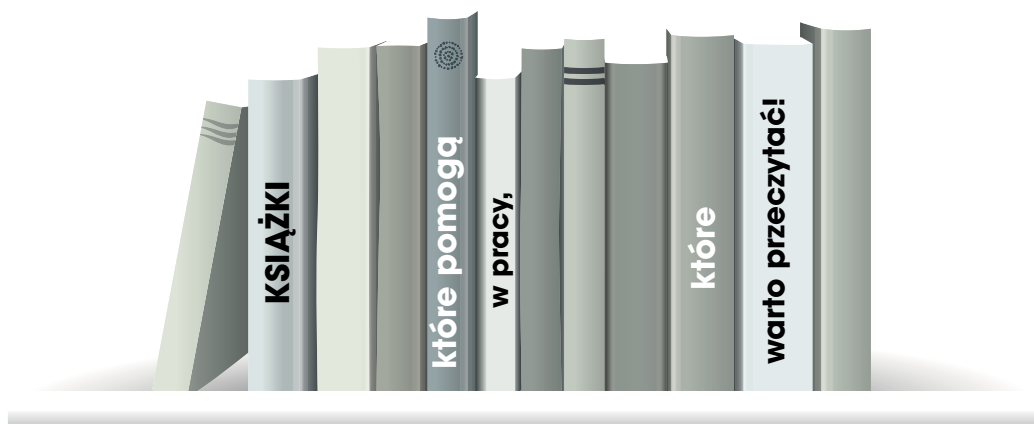
Jak potoczyłaby się historia Polski, gdyby nie mażę Jagielly? Jaki wpływ wywarły żony na jego polityczne decyzje? Lektura książki skłoni do myślenia.

Czekamy na kolejne „damy” polskiej historii.

Jadwiga Chruścińska

Wybrane publikacje

- *Pierwsze damy II Rzeczypospolitej*, 2012.
- *Upadłe damy II Rzeczypospolitej*, Znak, 2013.
- *Damy złotego wieku*, Znak Horyzont, 2014.
- *Żelazne damy. Kobiety, które zbudowały Polskę*, Znak Horyzont, 2015.
- *Damy ze skazq*, Znak Horyzont, 2016.
- *Damy polskiego imperium*, Znak Horyzont, 2017.
- *Epoka milczenia. Przedwojenna Polska, o której wstydzimy się mówić*, Znak Horyzont, 2018.
- *Niepokorne damy. Kobiety, które wywalczyły niepodległą Polskę*, Znak Horyzont, 2018.
- *Damy przekłete. Kobiety, które pogrzebały Polskę*, Znak Horyzont, 2019.
- *Seryjni mordercy II RP*, Wydawnictwo Literackie, 2020.
- *Damy Władysława Jagielly*, Wydawnictwo Literackie, 2021.

Mobilna biblioteka. Pod red. Mai Wojciechowskiej. Warszawa: Wydaw. Naukowe i Edukacyjne SBP, 2021, 431 s., ISBN 978-83-65741-68-4.

Publikacja stanowi zbiór tekstów poświęconych nowym funkcjom, zadaniom, technikom i narzędziom pracy bibliotek. Uwzględniono szeroki zakres zagadnień, istotny zarówno dla bibliotek naukowych, publicznych, pedagogicznych, jak i fachowych. Teksty pogrupowano w trzech częściach: pierwsza to „Narzędzia i rozwiązania”, druga „Techniki pracy” i trzecia „Doświadczenia bibliotek”. Wśród analizowanych tematów znalazły się kwestie związane z: nowymi narzędziami bibliometrycznymi, oprogramowaniem wspierającym funkcjonowanie baz danych, publikowaniem i archiwizowaniem materiałów w sieci, ale również z technikami aktywizacji czytelników opartymi na działalności teatralnej, fotografii czy muzealnych kursach językowych. Bibliotekarzy pracujących z czytelnikiem dziecięcym na pewno zainteresuje artykuł Mai Wilczewskiej: *Magia słowa i obrazu – rola papierowego teatru kamishibai w animacji czytelniczej*, w którym w przystępnej formie przybliży historię i znaczenie coraz bardziej popularnego papierowego teatru zamkniętego w drewnianym butai. Zaprezentowane doświadczenia mogą pomóc w projektowaniu podobnych działań, a wyniki

badania umożliwią lepsze zrozumienie zachodzących w środowisku bibliotek zmian.

Regionalizm i tożsamość kulturowa: winiarstwo a media. Pod red. Andrzeja Bucka i Przemysława Bartkowiaka. Warszawa: Wydaw. Naukowe i Edukacyjne SBP, 2020, s. 236, (Seria Historyczna; 7), ISBN 978-83-65741-66-0.

W publikacji podjęto próbę opisanie relacji między winiarstwem, jego historią i rozwojem a mediami. Celem publikacji jest przedstawienie tradycji i współczesności winiarstwa pod kątem szeroko pojmowanych mediów – od książki i prasy, poprzez radio, telewizję i internet. Spróbowano nakreślić medialny obraz winiarstwa – jego główne wątki i przemiany, wpisujące się w tożsamość kulturową regionu lubuskiego. Zamieszczone artykuły podzielono na trzy części tematyczne: „Historia i tradycje wina oraz winiarstwa w Polsce”, „Winiarstwo lubuskie a media” i „Varia”. W pierwszej przybliżono badania nad historią wina i winiarstwa, w drugiej zamieszczono teksty dotyczące promocji winiarstwa, wina, jego historii, konsumpcji, spożycia i inspiracji w kulturze. W trzeciej części znalazły się trzy artykuły o: Stowarzyszeniu Akademia Wina w Promnicach koło Pszczyny, historii wina i jego produkcji w rejonie Nitra w zachodniej Słowacji i Winobraniowych i Powinobraniowych Spotkaniach Teatralnych 1993-2007. Jak zauważono we wstępie: „każda instytucja, zjawisko, wydarzenie ma swój wymiar medialny – żyje w mediach” i tak też jest z winami z licznych lubuskich winnic, które mają swoich fanów i koneserów.

Dorota Grabowska

KSIAŻKI

DZIAŁALNOŚĆ REGIONALNA BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W ŚREMIE

Utworzenie Czytelni Regionalnej

W roku 2015 Biblioteka Publiczna im. H. Święcickiego w Śremie rozpoczęła działalność w nowym budynku. Zmiana ta dała możliwość znacznego poszerzenia usług i rozwijania działalności kulturalnej. Wyposażenie pomieszczeń pozwoliło stworzyć bibliotekę spełniającą wymogi współczesności zarówno pod względem infrastruktury, wykorzystania nowoczesnych technologii, jak i obsługi czytelnika. Zaistniała również szansa, aby wyodrębnić regionalia z zasobu czytelni i utworzyć Czytelnię Regionalną – osobny dział, gdzie zbiory te są opracowywane, przechowywane i udostępniane. Od początku, tj. od 2015 r., właśnie Czytelnia Regionalna realizuje w śremskiej bibliotece edukację regionalną stwarzając możliwości poznania własnego regionu, jego kultury, tradycji, historii, najważniejszych miejsc, zabytków, legend oraz wybitnych postaci. W ramach Czytelni Regionalnej działa także Pracownia Biograficzna, która koordynuje prace zmierzające do edycji kolejnych tomów *Słownika Biograficznego Śremu*.

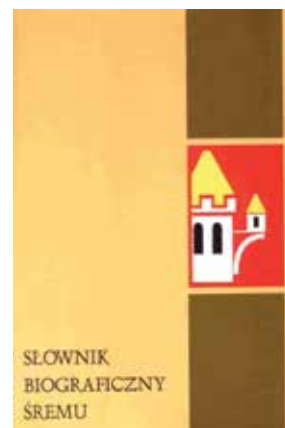
Współczesna biblioteka będąca często ośrodkiem informacji regionalnej ma za zadanie m.in. popularyzowanie wiedzy o regionie. Biblioteka Publiczna w Śremie realizuje to zadanie poprzez prowadzenie edukacji regionalnej, organizowanie wystaw oraz imprez plenerowych czy działalność wydawniczą.

Działalność wydawnicza

Rok 2020 przyniósł miłośnikom regionu ze Śremu i okolic aż trzy nowe publikacje, których wy-

dawcą jest Biblioteka Publiczna w Śremie. W tym trudnym czasie wydaliśmy drugi tom *Słownika Biograficznego Śremu* oraz dwie kolejne części serii „Śrem w Małych Monografiach”. Są to *Śremska lista katyńska* Jarosława Wawrzyniaka oraz *Działalność Towarzystwa im. ks. Piotra Wawrzyniaka w Śremie w latach 1999-2019* Leszka Mańkowskiego.

Przełom marca i kwietnia 2020 r., czyli czas izolacji był bardzo trudny dla wszystkich. Odwołano wiele wydarzeń i uroczystości, w tym także obchody rocznicy katyńskiej, które w Śremie co roku są okazją do spotkań mieszkańców. Nowe wydawnictwo miało dodatkowo uświetnić rocznicę. Jak wiadomo spotkania promocyjne również nie mogły się odbyć, a ponieważ tytuły te były przez śremlan wyczekiwane od miesięcy, dlatego od razu trafiły do sprzedaży. Zapewniliśmy możliwość bezpiecznego zakupu po uprzednim telefonicznym umówieniu. O naszych nowościach wydawniczych in-

formowaliśmy jedynie na stronie internetowej, facebooku i w lokalnej prasie.

Biblioteka Publiczna w Śremie posiada niemały dorobek wydawniczy. Oprócz ulotnych bibliotecznych publikacji, takich jak: kalendarze, zakładki, broszury, informatory – są też większe wydawnictwa, np. „Śremski Kurier Biblioteczny” – okolicznościowa gazeta wydawana co roku z okazji organizowanej przez bibliotekę imprezy plenerowej „Promenada jak za dawnych lat” czy wydawany od 2016 r. bezpłatny informator społeczno-kulturalny „Co? Gdzie? Kiedy? W Śremie”. Na stronie internetowej biblioteki zamieszczamy do pobrania każdy nowy numer informatora.

Wydawnicze przedsięwzięcia biblioteki służą przede wszystkim edukacji regionalnej, chcemy by czytelnik otrzymał bogate źródło wiedzy o historii, kulturze i tradycji miasta oraz regionu. Wszelkie prace wydawnicze planuje i koordynuje Rada Redakcyjna, pochłaniają one wiele czasu oraz wymagają znalezienia odpowiednich autorów. Potrzebne są także nakłady finansowe, które zapewnia gmina Śrem. Działalność wydawnicza o charakterze popularnonaukowym rozpoczęła się od publikacji w roku 2008 *Słownika Biograficznego Śremu*. Intencją zarówno autorów, jak i wydawcy było przedstawienie tych obywateli naszego miasta, którzy wyróżnili się działalnością zawodową oraz społeczną, wnieśli wkład w jego rozwój i kształtowali jego wizerunek.

Pomysł serii wydawniczej pod nazwą „Śrem w Małych Monografiach” powstał z potrzeby publikacji opracowań tematycznie związanych z regionem, wiele ważnych wydarzeń wymagało ponownego zbadania i omówienia, a inne natomiast pozostawały zupełnie nieodkryte. Na serię składa się obecnie siedem tomów.

Poza już wymienionymi są to:

- Danuta Płygawko: *Księgarze i drukarze w Śremie 1869-2009*,
- Henryk Rykert: *Wzorem ojców. Z dziejów Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Śremie (1635-2009)*,
- Adam Podsiadły: *Śremianin w rektorskiej tozde Heliodor Świącicki 1854-1923. Lekarz, naukowiec, profesor Uniwersytetu Poznańskiego*,
- Jarosław Wawrzyniak: *Śrem w Powstaniu Wielkopolskim 1918-1919*,
- *Życie muzyczne w Śremie (1880-2012)*. Red. Jerzy Kondras.

Wśród wydawanych przez bibliotekę pozycji również poezja zajmuje szczególne miejsce,

KONKURS „REGIONALIZM - SPECJALNOŚĆ BIBLIOTEK” ROZSTRZYGNIĘTY

Dziękujemy wszystkim, którzy nadesłali prace na konkurs. Tak jak się spodziewaliśmy Biblioteki wyspecjalizowały się w działalności regionalnej. Jesteśmy pod wrażeniem różnorodności oraz oryginalności realizowanych projektów i właściwie wszystkie nadesłane prace zasługują na publikację na łamach „Poradnika Bibliotekarza”, żeby inspirować inne biblioteki do podejmowania aktywności na tym polu. Działania są niezwykle i wybór był niezmiernie trudny. Po długich dyskusjach Jury konkursu (Dorota Grabowska, Jadwiga Chruścińska, Marta Lach i Elżbieta Matusiak) postanowiło przyznać nagrody:

- I miejsce – Biblioteka Publiczna im. Heliodora Świącickiego w Śremie,
- II miejsce – Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Fusieckiego w Zabrze,
- III miejsce – Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie.

Wyróżnienia przyznano:

- Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Brzesku,
- Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Witolda Gombrowicza w Kielcach,
- Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Dąbrowskiej w Słupsku,
- Bibliotece Pedagogicznej w Tarnobrzegu,
- Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Melchiora Wańkowicza w Stalowej Woli,
- Książnicy Zamojskiej im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu.

Laureatom Konkursu i Bibliotekom wyróżnionym składamy serdeczne gratulacje. Wszystkim Uczestnikom Konkursu dziękujemy i życzymy dalszych tak niezwyklej pomysłów na działania regionalne w Bibliotekach.

Redakcja „Poradnika Bibliotekarza”

głównie dzięki cieszącemu się ogromnym zainteresowaniem wśród dzieci i młodzieży powiatowemu „Konkursowi Jednego Wiersza”. W roku 2020 ukazał się już piętnasty pokonkursowy zbiorek młodych poetów z regionu pt. *Nie przechodzę obojętnie...*

skiego od 13 grudnia 2017 r. Daniel Kęszycki jest patronem mostu na rzece Warcie w Śremie. Publikacja ta cieszyła się wówczas ogromnym zainteresowaniem czytelników. Dużym wydarzeniem okazało się spotkanie promocyjne książki organizowane przez Bibliotekę Raczyńskich w Poznaniu

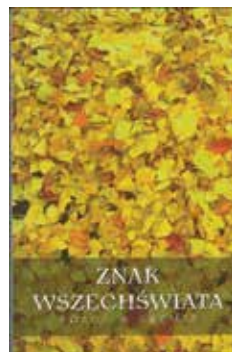
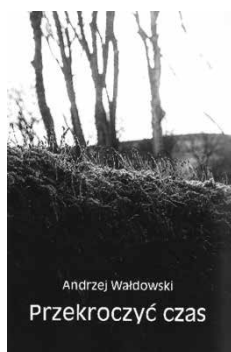

Biblioteka jest również wydawcą tomików poetyckich lokalnych twórców oraz poetów spoza Śremu, ale o Śremie piszących. Organizowane przez bibliotekę „Śremskie Wernisaże Poetyckie” to spotkania z poetami, pozostają po nich utwory, których motywem przewodnim jest Śrem. W roku 2018 biblioteka wydała książkę Daniela Kęszyckiego *Wspomnienia z 1919/22. Ks. 1 Udział Śremu w Powstaniu Wielkopolskim*. Wspomnienia opracowały

wraz z Oddziałem Wielkopolskim Polskiego Towarzystwa Ziemiańskiego. Wspomnienia Daniela Kęszyckiego były także tematem audycji Piotra Świątkowskiego w Radiu Poznań.

Działalność wydawnicza daje bibliotece efekty w postaci promocji placówki także na terenie kraju, a nawet poza jego granicami. Przede wszystkim jednak skupiamy wokół biblioteki fachowców, ludzi aktywnych, kreatywnych i zaan-

Fot. w artykule z archiwum biblioteki

naukowo dr Danuta Płygawko i dr Danuta Zydorek. Wydanie książki wpisywało się w śremskie obchody 100-lecia Powstania Wielkopolskiego. Autor wspomnień Daniel Kęszycki (1884-1936) był ziemianinem, właścicielem Błociszewa i Gaju w gm. Śrem, uczestnikiem Powstania Wielkopolskiego (1918-1919). Zarządzeniem Wojewody Wielkopol-

skich, miłośników Śremu i pasjonatów historii. Oba tomy *Słownika Biograficznego Śremu* powstały przy udziale blisko pięćdziesięciu autorów, którzy na co dzień wykonują różne zawody. Wspólnie oddaliśmy czytelnikom rzetelne opracowanie sygnowane nazwą Biblioteki Publicznej w Śremie.

Digitalizacja wydawnictw Biblioteki Publicznej w Śremie

Od roku 2011 biblioteka współpracuje w tym zakresie z Wojewódzką Biblioteką Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. W 2015 r. w ramach projektu „Cyfrowa Wielkopolska” zdigitalizowano i udostępniono w Wielkopolskiej Bibliotece Cyfrowej pięć tomów z serii „Śrem w Małych Monografiach”. W 2019 r. śremska biblioteka była partnerem w projekcie „Cyfrowe czasopisma – Wielkopolska”, dzięki któremu w WBC znalazły się współczesne czasopisma regionalne w tym „Głos Śremski”. W bibliotece cyfrowej dostępne są także numery „Śremskiego Kuriera Bibliotecznego”. Ogółem w WBC znajduje się 69 obiektów Biblioteki Publicznej w Śremie.

„Jak za dawnych lat”, czyli zapraszamy na promenadę w Śremie

Coroczna impreza plenerowa organizowana przez Bibliotekę Publiczną w Śremie przyciąga na nadwarciańską promenadę tysiące uczestników. Inspiracją do organizowania plenerowych spotkań w stylu retro był pomysł ustawiania na promenadzie ławeczek-pomników słynnych śremitów. Pierwsza taka impreza, podczas której zaprezentowany był projekt ławeczki Heliodora Świącieckiego – śremita, patrona śremskiej biblioteki, założyciela Uniwersytetu Poznańskiego i jego pierwszego rektora – miała miejsce 27 września 2009 r. W niedzielne popołudnie, od godz. 15.00 aż do zmierzchu, deptak nad Wartą wypełniali spacerowicze w strojach retro. Były stoiska i kramy, kawiarenka, plenerowe atelier fotograficzne, muzyka na żywo, teatr uliczny, konkurs na najlepiej przebraną rodzinę, rejsy statkiem po Warcie i wiele innych atrakcji. Impreza zyskała uznanie wśród śremitów, podjęliśmy więc decyzję o wpisaniu projektu na stałe do kalendarza wydarzeń kulturalnych w Śremie. Czynimy starania, aby każda „Promenada” miała nieco inny charakter, były więc m.in.: „Bulwar sztuki”, „Automobili czar”, „Bicykle nad Wartą”, „W marynarskim stylu”, „Romantycznie”, „My Cyganie”, „Parada bajek”, „Muzyka nad Wartą”.

W roku 2014 spotkanie miało tytuł „Staropolskie smaki”. Impreza nawiązywała do tradycji kulturowej i kulinarnej dawnej wielkopolskiej wsi. Przypomnieliśmy wiejskie smaki, receptury i często zapomniane już nazwy (szagole, ślepe ryby, rumpuś, szare kluchy, parzybroda, kaszok itp.). Do współpracy zaprosiliśmy podmioty gospodarcze, producentów żywności, a także sołectwa: Mechlin, Błociszewo, Niesłabin, Dalewo, Wyrzeka. Oprawę

artystyczną wydarzenia zapewniła Kapela Dudziarska z Krobi oraz Biskupiański Zespół Folklorystyczny z Domachowa i okolic. Treści muzyczne i ta-

➤ Staropolskie smaki

neczne zespołu wpisywały się doskonale w temat promenady. Artyści ludowi zaprezentowali kulturalny potencjał wielkopolskiej wsi. Były energetyczne tańce, przyśpiewki, poezja ludowa, prezentacja strojów. Wzdłuż promenady usytuowanych było 16 stoisk gastronomicznych ze smacznymi potrawami, przygotowanymi według starych, wielkopolskich receptur. Na promenadzie w tym dniu pachniało m.in.: bigosem staropolskim, rumpuciem, zupą z korbola, kaszokiem z kapustą, ślepymi rybami, parzybrodą, szagolami z sosem koperkowym, pyrami z gzikiem i innymi pysznościami. Na stoiskach gastronomicznych wydano łącznie ponad 20 tys. porcji degustacyjnych regionalnych potraw. Stylowa oprawa domków i straganów, wystawy sztuki ludowej, rękodzieła, haftu i malarstwa, literatury kulinarnej, książki i wydawnictwa biblioteczne, gazetki ze świeżym numerem „Śremskiego Kuriera Bibliotecznego” oraz wspomniane zapachy kulinarne razem tworzyły niezwykły klimat dawnej wsi.

W roku 2018 wydarzenie poświęcone było gwarze wielkopolskiej. Okazją była promocja książki Ja-

OSKIMODORS - KRAJOTYPA
BIBLIOTEKA - ŚREMOWSKA

niny Kuźnickiej: *Łejery! Łokazja do chichranio!*, której wydawcą jest Biblioteka Publiczna w Śremie. Książka zawiera znane i lubiane teksty m.in. Brzechwy i Tuwima napisane gwarą wielkopolską. Tego dnia na promenadzie odbyły się m.in. prezentacje gwarowe z nagrodami pt. „Wew kluftach i kierejach” oraz gwarowy występ kabaretowy Zofii Dragan, a także turniej karciany i koncert kapeli.

„Śrem multimedialnie” oraz „Śrem jak na dłoni” – edukacja regionalna i nowinki technologiczne

Jak w wielu bibliotekach, także w Śremie istnieje możliwość przeprowadzenia lekcji bibliotecznych na różne tematy, także regionalne. Podtrzymujemy kontakt z przedszkolami i szkołami, a temat i formę zajęć dostosowujemy do uczestników. Wykorzystując formę zabawy stwarzamy sytuację sprzyjającą edukacji regionalnej. Z doświadczenia wiemy, że podczas takich zajęć warto posiłkować się sprzętem takim jak np. tablety,

tablica interaktywna czy nawet własne smartfony uczestników. Obserwacje poczynione podczas tych lekcji wykorzystujemy później planując działania na czas wakacji czy ferii.

W czasie pandemii w 2020 r. biblioteki przeniosły wiele swoich działań do internetu. Na facebooku oraz naszej stronie internetowej pod wspólnym tytułem „Poznaj Śrem”, zamieszczaliśmy linki do zabaw online. Gry, quizy, puzzle przygotowaliśmy m.in. w aplikacjach Genial.ly oraz Learnig apps. Zachęcaliśmy do zabawy całe rodziny. Były m.in. wirtualne spacerunki po Śremie oraz quizy biograficzne. Korzystaliśmy ze sprawdzonych narzędzi, które z powodzeniem stosowaliśmy wcześniej, podczas zajęć stacjonarnych prowadzonych w bibliotece.

„Śrem jak na dłoni” to tytuł serii zabaw o tematyce regionalnej, które zaproponowaliśmy naszym czytelnikom w roku 2019. W przestrzeni biblioteki pojawiły się plakaty, z których wystarczyło zeskanować kod QR i gotowe. Co tydzień proponowaliśmy nową zabawę. Zależało nam na mobilności, stąd pomysł wykorzystania prywatnych smartfonów. Chodziło o to, aby czytelnicy zabrali link do gry ze sobą, zachęcaliśmy żeby przekazywali go dalej. Dla mniej obytych ze sprzętem lub posiadających stare telefony była oczywiście możliwość skorzystania z bibliotecznych tabletów i pomocy bibliotekarek. W trakcie zabawy można było sprawdzić znajomość śremskich legend, zabytków, gwary i historii. Wykorzystaliśmy najróżniejsze formy od prostych quizów, zabaw typu memory, puzzli, krzyżówek, aż po zabawę w stylu telewizyjnych „Milionerów”.

Podczas wakacji w roku 2018 realizowaliśmy cykl zajęć pn. „Śrem multimedialnie”. Na potrzebę zajęć powstała prezentacja multimedialna, a cyfrowe narzędzia uatrakcyjniły przekazywanie wiedzy o regionie. Podczas zajęć dzieci towarzyszyły wirtualnemu turyście w zwiedzaniu miasta. Dzięki edukacyjnym zabawom przygotowanym m.in. w aplikacjach Learnig apps oraz Kahoot!, uczestnicy poznawali miasto, ludzi, wydarzenia.

Co ciekawe, te same treści i forma sprawdzają się również w pracy z seniorami, różnica polega na tym, że jeśli chodzi o seniorów dostarczamy wiedzy o nowych technologiach. Biblioteka organizowała spotkania dla seniorów, którzy uczestniczyli w projekcie Ośrodka Pomocy Społecznej w Śremie. Spotkania te wykorzystaliśmy do promowania naszej działalności regionalnej, właśnie m.in. poprzez

zabawy „Śrem jak na dłoni”, które jak się okazało dały seniorom sporą dozę rozrywki.

Śrem posiada wiele legend, które stały się tematem zajęć pn. „Poznajemy legendy o Śremie”. Legendy ze Śremu i okolic były wielokrotnie publikowane, zarówno w prasie, jak i w odrębnych wydawnictwach, mają także swoją wersję komiksową. Legendy można również czytać online. Kilku autorów pokusiło się o własne interpretacje tych najbardziej znanych. Ciągłe jednak jest to temat do przepracowania, ponieważ są tacy, zwłaszcza wśród najmłodszych, którzy o śremskich legendach wiedzą niewiele. W trakcie tych zajęć tradycyjne formy takie jak: praca z książką, przygotowane do druku krzyżówki, labirynty, quizy, współgrają np. z testami wiedzy na platformie Kahoot! Podczas wakacyjnych zajęć w roku 2019 uczestnicy poznali prosty program, w którym tworzyli minikomiksy inspirowane śremskimi legendami. Opracowali także własną wersję *Legenda o zamurowanym zakonniku*. E-książeczka powstała w aplikacji StoryJumper.

➤ Legenda o zamurowanym zakonniku

Korzystanie z nowinek technologicznych czy sprzętów audiowizualnych jest koniecznością, jeżeli chcemy wzbogacać nasze działania prowadzone w bibliotece. Ale ostatni rok, czyli czas pandemii COVID-19 pokazał, że bez wykorzystania nowo-

czesnych narzędzi nie moglibyśmy zagościć w domach naszych czytelników. Poniżej kilka linków, które nieco zilustrują opisane pomysły.

➤ Śrem w rysunku

➤ Hejnał Śremu

➤ Gwara

➤ Śremskie Zoo

➤ Spacerem po Śremie

➤ Pominki w Śremie

➤ Ze Słownika

➤ Śremskie Zoo puzzle

Wystawy w bibliotece

W roku 2020 udało się zorganizować w bibliotece dwie stacjonarne wystawy powiązane z regionem. Z uwagi na szczególne okoliczności wywołane pandemią COVID-19 wystawy były dostępne dla zwiedzających w rygorach sanitarnych. W ramach 5. Wielkopolskiego Festiwalu Fotografii im. Ireneusza Zjeżdżałki swoje prace prezentowała Śremska

Grupa Fotograficzna. Wystawa pt. „Spotkania Kultur. Kominarze w Zbrudzewie” opowiadała o ponad 100-letniej tradycji, która z wyjątkiem roku 2020 (pandemia COVID-19) nieprzerwanie odbywa się w Zbrudzewie pod Śremem. Jeszcze do niedawna wiele osób ze Śremu przechodziło przez łąki i Kanał Ulgi, żeby w Wielkanocny Poniedziałek zostać „wymurzonym” na szczęście. Organizatorem była Fundacja Atqi. Celem projektu było m.in. angażowanie dzieci w upowszechnianie i pogłębianie wiedzy na temat lokalnego dziedzictwa kulturowego. Projekt realizowany był we współpracy z Biblioteką Publiczną w Śremie, Szkołą Podstawową w Zbrudzewie, Sołectwem Zbrudzewo oraz Kołem Gospodyń Wiejskich Zbrudzewianki. Projekt otrzymał dofinansowanie w programie EtnoPolska2020 z Narodowego Centrum Kultury. Patronat honorowy nad projektem objął Instytut Antropologii i Etnologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Burmistrz Śremu. Region przewija się więc także w tej sferze naszych działań. Biblioteka udostępnia swoje sale wystawowe m.in. również lokalnym artystom plastycznym, którzy organizują tu swoje wernisaże. Dzięki współpracy z Wojewódzką Biblioteką Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu odbyła się w 2018 r. wystawa fotografika Pawła Andersa pt. „Chwała Powstańcom 1918-1919”. Była ona częścią obchodów jubileuszu 100. lecia Powstania Wielkopolskiego. W roku 2017 przygotowaliśmy dużą wystawę pt. „Tacy byliśmy”, która prezentowała różne aspekty życia społecznego śremian lat 80. i początku 90. XX w. Ekspozycję tworzyły afisze, plakaty, fotografie, publikacje okoliczno-

ściowe oraz wycinki z ówczesnej prasy regionalnej. Wystawa powstała w większości z materiałów zgromadzonych w bibliotece i tworzących zbiór dokumentów życia społecznego. Jednym z celów było pokazanie młodszym śremianom, co działo się w naszym mieście w czasach, których z racji wieku nie mogą pamiętać. Ale przede wszystkim, chcieliśmy przypomnieć atmosferę tamtych lat, tym mieszkańcom Śremu, którzy byli uczestnikami ówczesnych wydarzeń zwłaszcza kulturalnych. Wystawa cieszyła się ogromnym powodzeniem, początkowo zaplanowana na wakacje została przedłużona. Zwiedzających zachęcaliśmy do komentowania, co spotkało się z dużym odzewem. Widzowie wzruszali się rozpoznając na fotografiach siebie lub znajome osoby. Na kanwie wystawy w „Tygodniu Ziemi Śremskiej” ukazały się dwa duże artykuły dotyczące życia kulturalnego i społecznego Śremu tamtych lat.

Regionalna działalność Biblioteki Publicznej w Śremie toczy się na wielu płaszczyznach. Podejmując próbę ich opisania trudno było wybrać jeden obszar i na nim się skupić. Wszystkie działania są istotne, wzajemnie się uzupełniają, docierają do różnych grup odbiorców. Dzięki m.in. działalności wydawniczej czy organizacji dużych imprez plenerowych biblioteka jest zauważana i doceniana w środowisku. Przypominanie mieszkańcom o ich wspólnym dorobku i promocja tego dorobku czyni z biblioteki instytucję społecznie przydatną oraz buduje pozytywny wizerunek zarówno biblioteki, jak i bibliotekarzy.

Ewa Bąk

Biblioteka Publiczna w Śremie

Jak skorzystać z kodów QR znajdujących się w artykule?

1. Znajdź w swoim telefonie aplikację skanującą kody QR.
2. Jeśli nie masz takiej aplikacji możesz pobrać ją ze sklepu Google Play (telefony z systemem Android) lub App Store (telefony z systemem iOS).
3. Zeskanuj wybrany kod QR z artykułu.
4. W kodach QR zapisane są linki do stron, na których znajdują się przykłady wykorzystania narzędzi w pracy biblioteki. Mając link w swoim telefonie możesz bezpośrednio przejść do tych stron.

MAM PRACĘ, KTÓRA JEST MOJĄ PASJĄ

O życiowych i zawodowych poszukiwaniach oraz sesji ślubnej
w bibliotece z Dominiką Jankowiak z BPMiG we Wschowie
rozmawia Monika Simonjetz

BIBLIOTEKA - GROMOWSKO

▲ fot. Katarzyna Stroiż

Pani Dominiko, znam wiele bibliotekarek – pasjonatek wykonywanego zawodu. Pani do tego grona także należy. Potwierdza Pani?

Zdecydowanie tak.

Zacznijmy zatem od początku. Jak wyglądała Pani droga do biblioteki? Zawsze chciała Pani

pracować w takim miejscu, czy zdecydował przypadkiem?

Był to zupełny przypadek. Po ukończeniu studiów filologicznych w Poznaniu wróciłam do Wschowy. Bez większych nadziei zarejestrowałam się w Urzędzie Pracy. Po trzech miesiącach dostałam propozycję stażu w bibliotece. Otrzymałam rozmowę kwalifikacyjną z panią dyrektorką i jak widać zostałam do dzisiaj.

Miała Pani szczęście zatrudnić się w jednej z najnowocześniejszych bibliotek w kraju. W 2020 r. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy we Wschowie cieszyła się największym zainteresowaniem na blogu Świat Bibliotek, choć warto podkreślić, że wschowska Książnica uwagę przyciąga nieustająco, praktycznie od 2013 r., kiedy rozgościła się w zmodernizowanych przestrzeniach. Ten fakt nobilituje?

Cieszę się, że miałam możliwość zatrudnienia się w takiej bibliotece. To bardzo miłe uczucie, gdy miejsce, w którym pracujesz, wzbudza ciekawość i zainteresowanie wśród innych, a ty masz możliwość obcować z nim na co dzień. Jednocześnie tak nowoczesna biblioteka daje też na pewno większe możliwości rozwoju zawodowego. Więcej przestrzeni do działania.

Zamieniłaby Pani bibliotekę na jakieś inne miejsce pracy?

Zawsze widziałam się w roli nauczycielki języka polskiego w szkole, ale już po miesiącu spędzo-

nym w bibliotece wiedziałam, że nie zamieniłabym tej pracy na żadną inną. Pracując w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży mam kontakt z przedszkolakami, uczniami, mogę prowadzić różnego typu zajęcia, a dodatkowo otaczają mnie książki. Połączenie idealne!

Standard pomieszczeń i wyposażenia niewątpliwie wpływa na jakość pracy. Co – Pani zdaniem – jest najważniejsze we współczesnej bibliotece?

Uważam, że są to ludzie. Bez zaangażowania pracowników, ich pomysłów, pasji oraz odpowiedniego nastawienia do czytelnika nawet najnowocześniejsza biblioteka byłaby tylko ładnym i dobrze wyposażonym miejscem pełnym książek. To my wpływamy na atmosferę tego miejsca, sprawiamy, że mieszkańcy chętnie nas odwiedzają, a biblioteka nie jest skostniałą instytucją, lecz przestrzenią pełną życia.

Klubik Maluszka, Hece w bibliotece, Tydzień Bibliotek, Owocowy piknik z książką i zabawą, kodowanie z Photonem, warsztaty z wykorzystaniem tabletów, noce w bibliotece, konkursy plastyczne i literackie – to tylko niektóre inicjatywy z powodzeniem realizowane we Wschowie. Które z nich są Pani najbliższe?

Najbardziej lubię pracę z dziećmi – wszelkiego rodzaju lekcje biblioteczne i tematyczne, spotkania z przedszkolakami, którym objaśniam tajniki funkcjonowania biblioteki oraz cykl „Hece w bibliotece”, który prowadzę od początku mojego zatrudnienia. Cieszy mnie, że dzieciom podobają się nasze pomysły, że przychodzą regularnie i zawsze z dużym zaangażowaniem biorą udział w proponowanych działaniach.

Uwiodło mnie Drzewo Cytatów. Mieszkańcy chętnie przysyłali sentencje związane z czytaniem i biblioteką?

Do stworzenia Drzewa Cytatów zainspirowały nas organizatorki Ogólnopolskiej Nocy Bibliotek, które zaproponowały taką formę działania podczas webinarium. A ponieważ na naszym dziedzińcu rośnie okazała akacja, to aż żal byłoby takiego pomysłu nie wykorzystać. Akcję ogłosiliśmy na facebooku i cieszył nas każdy odzew. Do cytatów zaproponowanych przez mieszkańców dorzuciłyśmy również swoje propozycje, więc tych kolorowych karteczek do zawieszenia na drzewie trochę było. Po Nocy Bibliotek przenieśliśmy je na biblio-

teczne półki, tak by więcej czytelników miało okazję się z nimi zapoznać.

Gdyby miała Pani polecić zajęcia, które sprawdzą się w każdej bibliotece, jakie by to były? Mogłaby Pani wskazać jeden niezawodny pomysł – najlepiej z góry skazany na sukces?

Myślę, że ilu bibliotekarzy – tyle pomysłów, bo kreatywność jest jedną z cech niezbędnych w tej pracy. Ze swojego doświadczenia mogę powiedzieć, że dzieci bardzo lubią elementy plastyczne, dlatego wplatamy je do większości naszych akcji, łączymy z książką i czytaniem. Nie potrzeba do tego wielkich nakładów finansowych, a jeśli sami nie czujemy się w tym temacie ekspertami, to wiele inspiracji do tego typu prac można znaleźć w dzisiejszych czasach w sieci.

Pani Dominiko, jest Pani jedyną znaną mi bibliotekarką, która zrealizowała prywatną sesję ślubną w bibliotece... Jak do tego doszło?

Pomysł wyszedł od dyrektorki, która zapytała czy nie chciałabym zrobić kilku zdjęć w naszych wnętrzach. Nie zastanawiałam się ani chwili! Również pani fotograf była zachwycona tym miejscem. I muszę przyznać, że biblioteczne ujęcia to moja ulubiona pamiątka z tej sesji. Zdjęcia wykonane w bibliotece zdobią teraz ściany naszego mieszkania.

Hasło Tygodnia Bibliotek 2021 brzmi: „Znajdziesz mnie w bibliotece”. Autorka, Marzena Przybysz, pisze, że jest ono wielowątkowe i wielozdarszeniowe. W Pani przypadku łączyć można je ze ślubem, nową drogą życia. Mąż odnalazł Panią w bibliotece czy może Pani spotkała w bibliotece (niekoniecznie we Wschowie) przyszłego męża? A może połączyła Państwa pasja czytania?

Ani jedno, ani drugie, ale historia naszego poznania też jest ciekawa. Wszystko zaczęło się od wybranego przypadkowo numeru telefonu. Po drugiej stronie, jak się później okazało, był mój przyszły mąż (który do dzisiaj żartuje, że gdyby wiedział, jak to się skończy, to by nigdy w życiu nie odebrał). I tak od słowa do słowa, od spotkania do spotkania, poznawaliśmy się coraz bardziej, a po kilku latach stanęliśmy na ślubnym kobiercu. Gdyby nie ten przypadek, to pewnie nigdy by do tego nie doszło.

Metaforyka hasła Tygodnia Bibliotek pozwala rozcztać je na tysiąc różnych sposobów. Zinterpretowałaby Pani je jeszcze inaczej?

Hasło bardzo pasuje do nowoczesnej biblioteki, bo rzeczywiście, od dłuższego czasu, można tu znaleźć wiele. Nie tylko ciekawe tytuły książkowe, audiobooki czy e-booki, ale i różnego typu zajęcia, spotkania, warsztaty. Nie brakuje kursów – językowych, komputerowych, robienia na drutach, imprez rodzinnych, projektów, w ostatnim czasie również i działań online. Za tym wszystkim idą ludzie, którzy bibliotekę odwiedzają i korzystają z bogactwa oferty. Tu stale ktoś jest i zawsze można znaleźć to, czego się potrzebuje.

Poleca Pani sesje w bibliotece? Może nie tylko ślubne?

Oczywiście, że tak! Biblioteczne przestrzenie i zakamarki idealnie się do tego nadają. Oprócz mojej sesji ślubnej, fotografowały się u nas np. także mażoretki, które później wydały piękny kalendarz ze swoimi zdjęciami. Jak widać, jesteśmy otwarci na takie akcje, wystarczy tylko przyjść i zapytać.

Motyw poszukiwania kojarzy się także z zabawą w escape room. Wiem, że takie przedsięwzięcia miały miejsce we Wschowie. Czytelnicy podążali m.in. tropem tytułów...

Tę zabawę po raz pierwszy zaproponowała moja koleżanka z pracy, Kamila. Pomysł chwycił, więc później zorganizowałyśmy ją ponownie, zmieniając tylko tematykę. Na uczestników czeka zawsze

szereg literackich zagadek, prowadzących do hasła pozwalającego opuścić pomieszczenie. Zabawa polega na tym, by właściwie odczytać wszystkie wskazówki i wpaść na odpowiedni trop. Nie brakuje przy tym emocji, bo trzeba zmieścić się w określonym z góry czasie.

Escape room nie należy jeszcze do częstych wydarzeń realizowanych w bibliotekach. Autorska wersja wymaga niewątpliwie większego nakładu pracy, zaangażowania. Pani chyba nie boi się wyzwań, nowinek technologicznych i animacyjnych?

Nie boję się, bo uważam, że rozwijać się trzeba przez całe życie. W dzisiejszych czasach biblioteka to nie tylko instytucja, do której przychodzi się wypożyczyć książkę, ale także miejsce spotkań, zabaw, przestrzeń do spędzania wolnego czasu. Nie ma u nas nudy! Dlatego tak ważne są nowe umiejętności, pomysły, nadążanie za trendami i znajomość stale pojawiających się innowacji.

Legitymuje się Pani wykształceniem wyższym bibliotekarskim. Wiedza zdobyta na studiach ułatwiła Pani pierwsze miesiące w pracy, czy najważniejsza okazała się jednak praktyka, która czasami odbiega nieco od teorii przekazywanej na uczelni...

Zdecydowanie praktyka, tym bardziej, że studia podjęłam już po dwóch latach pracy na stanowisku bibliotekarza. Studia pomogły jednak usystematyzować wiedzę. Zdecydowanie nie był to stracony czas.

Poprzez sesję ślubną w bibliotece zaznaczyła Pani swój związek z wykonywanym zawodem, miejscem pracy. Na co dzień oddziela Pani pracę od życia rodzinnego? Czy raczej sfery te się przenikają, łączą, nie kolidując za sobą?

Mój mąż pewnie zaśmiałby się teraz i powiedział, że przynoszę pracę do domu, bo co chwilę pojawia się z nową książką, ale nic nie poradzę na to, że czytanie to jedna z moich ulubionych form relaksu. Uważam, że bez problemu zachowuję równowagę pomiędzy tymi dwiema sferami. W pracy skupiam się na swoich obowiązkach, a w czasie wolnym na życiu osobistym.

Praca jest dla Pani obowiązkiem czy raczej przyjemnością. Które słowa częściej Pani towarzyszą: „chcę”, czy „powinam”?

Bardzo lubię swoją pracę i wykonuję ją z przyjemnością. Kontakt z czytelnikiem, przygotowywanie i prowadzenie zajęć, zakup nowości, opracowywanie książek, organizacja konkursów, udział w ogólnopolskich akcjach, tworzenie kroniki – ilość zajęć jest bardzo różnorodna, nie ma monotonii. Z przyzwyczajeniem oka dodam, że słowo „powinam”, jako

zadeklarowanemu śpiochowi, towarzyszy mi wyłącznie o 6.00 rano, gdy po raz kolejny włączam drzemkę w budziku, a powinnam wstawać.

Mąż podziela Pani pasję?

Z przykrością muszę przyznać, że mąż nie podziela mojego zamiłowania do książek. Jego hobby to fotografia. Zdecydowanie częściej też spędza czas przy serialach niż przy lekturze. Oboje za to jesteśmy miłośnikami kotów.

Koty też nieodłącznie kojarzą się z biblioteką. Może dlatego, że są takie ciepłe, przyjemne – jak przyjemność czytania, a może dlatego, że – chadając własnymi drogami – są jak poszukiwacze przygód, które oczywiście czekają na czytelnika w bibliotece. Dzień Kota honorowany jest niemal w każdej bibliotece

Zgadza się, wschowska Książnica również pamięta o tym dniu. Organizujemy np. zajęcia czy konkursy plastyczne o kociej tematyce. Zawsze cieszą się dużym zainteresowaniem wśród dzieci! Prezentujemy dostępną w bibliotece literaturę o kotach, której całkiem sporo na naszych półkach. Jako właścicielka czarnego dachowca wszystkim kociarzom bardzo serdecznie polecam książkę Dawida Ra-

tajczaka *Jak wytresować kota?* – napisaną lekkim, dowcipnym stylem, pełną trafnych spostrzeżeń na temat tych futrzastych stworzeń. Przy jej czytaniu trudno się nie śmiać.

Pracując w bibliotece, można czuć się bliżej kultury? Bliżej słowa?

Zdecydowanie tak. Pracuję w miejscu, gdzie książki są na wyciągnięcie ręki, spotykam pisarzy, którzy odwiedzają nas podczas spotkań autorskich, jestem na bieżąco z ważnymi wydarzeniami ze świata literatury. Kultura towarzyszy mi więc na co dzień, na każdym kroku.

Czego poszukują użytkownicy w Bibliotece we Wschowie?

Głównie (co nas bardzo cieszy!) książek. Widzimy duże zainteresowanie nowościami, czytelnicy podsuwają nam propozycje, co warto zakupić, pytają o kontynuację serii, proszą by wskazać wartościowe tytuły. Chętnie korzystają z dostępu do bazy e-booków. Jednocześnie lubią spędzać czas w naszych murach, korzystają z oferty zajęć, którą dla nich przygotowujemy.

Co lub kogo mogą znaleźć goście przybywający do BPMiG we Wschowie?

Przede wszystkim zaangażowany zespół bibliotekarek, który zawsze z przyjemnością oprowadzi i opowie nowo przybyłym o historii tego miejsca, pokaże klimatyczne wnętrza z nutą nowoczesności, podpowie, co warto przeczytać lub którego audiobooka wysłuchać. Można u nas także przysiąść przy XVIII-wiecznych freskach z kubkiem gorącej i aromatycznej kawy (mamy w bibliotece automat), samemu lub w większym gronie i po prostu spędzić trochę czasu w otoczeniu książek. Można również wirtualną pocztówką wysłać pozdrowienia ze Wschowy czy poznać historię naszego miasta korzystając z interaktywnej fontanny z gramiami. Na młodszych czeka Salonik Bajek, z wygodnymi pufami i kolorowym dywanem, interaktywna podłoga oraz mnóstwo innych atrakcji.

A Pani? Poszukuje jeszcze czegoś, czy czuje się Pani osobą spełnioną. Zawodowo? Prywatnie?

Na chwilę obecną czuję się spełniona w każdej dziedzinie życia. Mam męża, kota, pracę, która jest moją pasją. A co jeszcze przyniesie życie, to się dopiero okaże!

Życzę, by przyszłość była kolorowa i radosna, a zawodowo związana z biblioteką. W polskich księżniczkach potrzebujemy zaangażowanych profesjonalistów. Odważnych ludzi, którzy pracują z pasją. Otwartych na to, co nowe i nie do końca odkryte, a możliwe do odnalezienia w bibliotece. Miło, że Pani do tego grona należy! Dziękuję za rozmowę.

„Brama Pojezierza” w Ludwinie

BIBLIOTEKA - ŚRODOWISKO

Od połowy grudnia 2020 r. Gminna Biblioteka Publiczna im. Andrzeja Łuczeńczyka w Ludwinie funkcjonuje w nowym budynku

Zadanie realizowane pn.: „Biblioteka Bramą Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego” możliwe było dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa – Infrastruktura Bibliotek 2016-2020 w kwocie 1 mln 939 tys. zł. Łączna wartość zadania to prawie 6 mln zł. Z powodu pandemii koronawirusa na oficjalne otwarcie z pewnością trzeba będzie poczekać.

Kształt, styl i rozmach z jakim powstała, robią wrażenie. To niewątpliwie powód do dumy nie tylko dla bibliotekarzy, ale też dla władz gminy. Dziś nikt już nie ma wątpliwości, że decyzja o budowie była słuszna. Od dawna bowiem ludwińska biblioteka nie dysponowała siedzibą na miarę potrzeb, oczekiwań i możliwości rozwoju. Wcześniej biblioteka mieściła się w remizie OSP, dysponując jedynie dwoma małymi pomieszczeniami, w których brakowało miejsca na zbiory, stanowiska komputerowe i organizację imprez kulturalnych. Szansa na zmianę pojawiła się po napisaniu wniosku, a właściwie po jego akceptacji.

Nowy budynek jest wielofunkcyjny, jego powierzchnia to 1600 m². Czytelnia i wypożyczalnia zostały nowocześnie wyposażone z wydzielonymi strefami dla różnych grup użytkowników. Pojawił się też kącik zabaw dla dzieci. Powstała sala

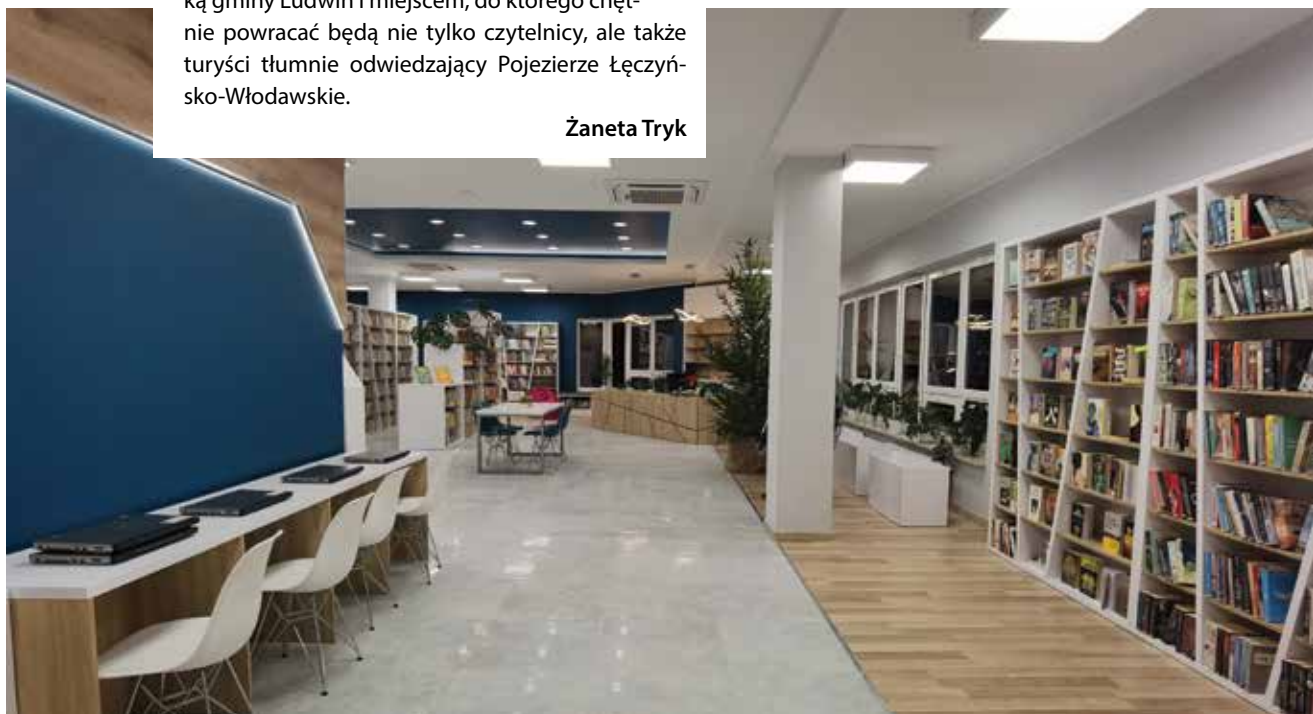
➤ Fot. w artykule z archiwum biblioteki

wielofunkcyjna z zapleczem kuchennym, która w przyszłości posłuży lokalnej społeczności do organizacji imprez i wydarzeń kulturalnych.

Na piętrze znajduje się sala szkoleniowo-informatyczna z 16 stanowiskami komputerowymi, sala „Przystań Seniora” służąca potrzebom miejscowego klubu seniora, pracownia plastyczna i studio nagrań. Kolejne pomieszczenie to miejsce ze stałą ekspozycją rękopisów i pamiątek po patronie biblioteki – Andrzeju Łuczeńczyku. Dla tych, którzy lubią patrzeć w gwiazdy zostały zakupione urządzenia do obserwacji nieba, a dwa duże tarasy widokowe będą pełnić rolę mini obserwatoriów astronomicznych. Z myślą o osobach niepełnosprawnych w budynku zainstalowano windę. Przy wejściu głównym, na ścianie budynku została zamontowana wrzutnia na książki, gdzie samodzielnie i całodobowo można zwrócić książki, nawet wtedy kiedy biblioteka będzie nieczynna.

Główną misją i celem bibliotek jest promocja książek i czytelnictwa – o tym nie można zapominać. Jednak idąc z duchem czasu biblioteka w Ludwinie chce zaproponować szerszą i różnorodną ofertę spójną z Planem Rozwoju Biblioteki, wychodząc tym samym na przeciw oczekiwaniom lokalnej społeczności. Już teraz można śmiało powiedzieć, że nowa, piękna biblioteka będzie wspaniałą wizytówką gminy Ludwin i miejscem, do którego chętnie powracają będą nie tylko czytelnicy, ale także turyści tłumnie odwiedzający Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie.

Żaneta Tryk

Felieton

„Trzecie miejsce”

Kiedy przeczytałam hasło tegorocznego Tygodnia Bibliotek – ZNAJDZIESZ MNIE W BIBLIOTECIE, pomyślałam: o! to dokładnie to samo co WSZYSTKIE DROGI PROWADZĄ DO BIBLIOTEKI – niczym alter ego. Ktoś powie – no nie do końca... może, ale w moim przekonaniu sens na pewno jest ten sam.

Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu. Któż nie zna tego powiedzenia? Stwierdził tak Oktawian August, w czasach Cesarstwa Rzymskiego, co zresztą w sposób urzędowy przypieczętował umieszczając na Forum Romanum złoty kamień milowy, w formie pokrytej połączoną blachą kolumny. Współcześni niemieccy eksperci to potwierdzają (podobno badali za pomocą algorytmu), gdyż podobno ok. pół miliona dróg w Europie prowadzi właśnie do Rzymu. Okazuje się więc, że znane wszystkim przysłowie odnoszące się do centralnego położenia Cesarstwa Rzymskiego i zbudowanej wówczas doskonałej sieci drogowej, to coś więcej niż tylko zwykła metafora. I abstrahując już od tego, czy to prawda, czy też nie, obiema rękami podpisuję się pod nową tezą (nie hipotezą), że WSZYSTKIE DROGI PROWADZĄ DO BIBLIOTEKI co = ZNAJDZIESZ MNIE W BIBLIOTECIE. Z tym Rzymem to tak „na dwoje babka wróżyła”, ale z kolei myśl z biblioteką jest genialna i na 100%, co w dalszej części tego tekstu postaram się zaargumentować.

Od pierwszych bibliotek w trzecim tysiącleciu p.n.e., przez bibliotekę Asurbanipala, przez biblioteki Polikratesa, Pizystrata, po Bibliotekę Aleksandryjską czy bibliotekę w Cezarei – mieliśmy do czynienia z wytwarzaniem i gromadzeniem książek (czyli wiedzy). W okresie hellenistycznym niektóre z bibliotek posiadały już charakter publiczny, potem, w średniowieczu rozwinęły się biblioteki klasztorne i kościelne, a następnie uniwersyteckie i kolejne, kolejne... aż do współczesnej, stricto biblioteki publicznej, która również gromadzi, jednak wśród całego spektrum działań około bibliotecznych, co na dzień dzisiejszy razem stanowi jej sedno. Źródła podają, że obecnie biblioteka publiczna – to biblioteka służąca zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa oraz uczestnicząca w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Jeszcze inne mówią, że biblioteki – to ośrodki kultury, które postrzegane są jako instytucje zajmujące się gromadzeniem i udostępnianiem zasobów dorobku naukowego i kulturowego ludzkości.

I choć nie wiem, ile jeszcze definicji byśmy przytoczyli, pewne jest, że biblioteka to instytucja, która przeszła największą bodaj metamorfozę na przestrzeni wielu wieków wśród instytucji użyteczności publicznej, a każda zmiana cechowała się wyjściem naprzeciw oczekiwaniom jej użytkowni-

BIBLIOTEKA - GROMADZIKO

ków. Z upływem lat zaczęto bowiem rozumieć znaczenie biblioteki w życiu społeczeństwa, choć i tak niestety gdzieś w środku naszego „ja” kołaczę się myśl, że traktowani jesteśmy jednak po macoszu... i biblioteki, i kultura w ogóle. Że jesteśmy dodatkiem do... Ale Broń Boże, nie zamierzam teraz popadać w ton malkontencki, wręcz odwrotnie. Biblioteka jest „cool” i możemy znaleźć w niej wszystko, absolutnie wszystko (od najstarszego „białego kruk” po najnowsze narzędzie i nośnik elektroniczny), jeśli nie fizycznie, to na pewno źródłowo.

Analizując hasło TB 2021 skojarzyłam z nim również teorię „trzeciego miejsca”. Pokróćce – to koncepcja stworzona na przełomie lat 80. i 90. XX w. przez Raya Oldenburga, amerykańskiego socjologa, który w 1989 r. wydał książkę *The Great Good Place*, w której pojawił się termin „trzecie miejsce”, według którego, życie każdego człowieka toczy się w trzech przestrzeniach: domu, pracy i „trzecim miejscu” służącym odpoczynkowi i interakcjom z innymi członkami społeczeństwa. Współcześnie rolę „trzeciego miejsca” na pewno odgrywają centra handlowe, gdzie kupujemy, jemy, relaksujemy się...

Pomimo że Oldenburg wcale nie zajmował się w swej pracy problemem popularności hipermarketów, a na pewno nie bibliotek – tylko analizą ratowania upadającego, jego zdaniem, społeczeństwa amerykańskiego, dzisiaj termin *trzecie miejsce* jest już używany w środowisku bibliotekarskim dość powszechnie, gdyż specyfika terminu podawana przez Oldenburga zaczęła pasować do biblioteki jak układanka.

Wg autora *trzecie miejsce*:

- ❑ musi znajdować się na neutralnym gruncie, takim, gdzie ludzie mogą przyjść i wyjść, kie-

dy i jak im się podoba, gdzie wszyscy czują się swobodnie,

- ❑ nie może być ekskluzywne, musi być swobodne i dostępne,
- ❑ ludzie są tam akceptowani ze względu na to, jakimi są ludźmi, a nie ze względu na to, kim są, jakie pełnią role społeczne,
- ❑ dostęp musi być łatwy, a godziny otwarcia – na tyle długie, aby można tam było przyjść o w miarę dowolnej porze, nie obawiając się, że zostanie się zamknięte drzwi,
- ❑ dominuje w nim zabawa i rozmowa (może nie do końca w odniesieniu do biblioteki jest prawdziwe, ale na pewno coraz częstsze).

Czy więc założenia Oldenburga można zastosować do bibliotek? Tak, jeśli potraktujemy, że to „trzecie miejsce” można znaleźć w bibliotece, a nie, że biblioteka całościowo jest „trzecim miejscem”. Czytelnik/użytkownik/gość/klient, może więc w bibliotece: wypożyczyć, poczytać, nauczyć się, zabić (zrelaksować), pograć, pogadać, zjeść... itd., itd., o czym pisał również sam mistrz – Umberto Eco w sławnym dziele *O bibliotece*.

Reasumując: ZNAJDZIESZ MNIE W BIBLIOTECIE vel WSZYSTKIE DROGI PROWADZĄ DO BIBLIOTEKI vel „TRZECIE MIEJSCE” – oznacza to samo – myślimy o bibliotece, jak o skarbcu wszystkiego... miejscu, które zaprasza, daje wybór, możliwości, nie ogranicza, proponuje... na dodatek – indywidualnie (intymnie), szepcze: zapraszam, przyjdź, czekam na Ciebie, jestem dla Ciebie, znajdziesz to czego szukasz... musisz tylko chcieć.

Olga Nowicka

Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie

Konkurs Empik-u na Najlepszą Książkę Dziecięcą „Przecinek i Kropka” już po raz dwunasty!

W tym roku Empik ogłosił 12. edycję Konkursu na Najlepszą Książkę Dziecięcą „Przecinek i Kropka”. To jeden z najbardziej prestiżowych i cenionych polskich konkursów dotyczących literatury dla najmłodszych. W tegorocznej edycji wprowadzono kilka zmian – przyjmowane były zgłoszenia książek wyłącznie polskich autorów i ilustratorów, laureatów w kategoriach wiekowych wybiera Jury, a czytelnicy w głosowaniu mają możliwość przyznania swojej dodatkowej Nagrody Publiczności. Dzięki Konkursowi czytelnik może poznać najpiękniejsze, najciekawsze i najmądrzejsze książki dla dzieci w przedziale wiekowym: do 5 roku życia, 6-8 lat i 9-12 lat. 25 marca 2021 r. Jury wybrało 15 najlepszych książek po 5 – w każdej kategorii wiekowej. Spośród nominowanych publikacji czytelnicy – rodzice

i dzieci – wybierali swojego faworyta. Głosowanie internautów zakończono 14 kwietnia. Laureatów wybranych przez Jury oraz Nagrodę Publiczności poznamy 22 maja 2021 r. podczas Wirtualnych Targów Książki. Oprócz statuetki w każdej kategorii, laureaci otrzymają także nagrodę pieniężną, a wydawca zyska możliwość zrealizowania kampanii promocyjnej zwycięskiej książki w Empiku.

Informacja o nagrodzonych książkach w numerze 6 „Poradnika Bibliotekarza”.

Konstytucja 3 Maja 1791 roku

UN

WARSZATAW METODYK

Zestawienie bibliograficzne w wyborze

Konstytucja 3 maja 1791 roku – „O roku ów!
kto ciebie widział w naszym kraju! / Ciebie lud
zowie dotąd rokiem urodzaju”

(Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*)

3 maja 1791 r. Sejm Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego uchwalił Konstytucję 3 Maja – niosącą gwarancję swobód obywatelskich, tradycje chrześcijańskie, tolerancję i wartości oświecenia. Konstytucja stała się dokumentem tworzącym późniejszą tożsamość suwerennego narodu i stanowiła dowód głębokiego patriotyzmu oraz zrozumienia spraw obywatelskich i społecznych. **W 2021 r. przypada 230. rocznica uchwalenia pierwszej w Europie, drugiej na świecie ustawy zasadniczej. W związku z powyższym Sejm RP ustanowił rok 2021 – Rokiem Konstytucji 3 maja.**

Niniejsza bibliografia zawiera wybór publikacji (naukowych, popularnonaukowych) – wydawnictw zwartych i artykułów z czasopism, a przede wszystkim materiały repertuarowe: wiersze oko-

licznościowe, scenariusze akademii, apeli, konkursów, inscenizacji, uroczystości poświęconych Konstytucji 3 Maja.

Wydawnictwa zwarte

- Dyplomaci francuscy o Konstytucji 3 maja / [oprac.] Henryk Kocój. – Kraków: Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, cop. 2009. – 451 s.: il.; 25 cm.
- Dyplomaci sascy wobec Konstytucji 3 maja / [oprac.] Henryk Kocój. – Kraków: Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, cop. 2010. – 730 s.: il.; 25 cm.
- Historia na szkolnej scenie / oprac. Donata Dominik-Stawicka. – Bełchatów: Wydaw. Małe Jezyki, 2015. – 104 s.; 25 cm + 1 dysk CD.
- Konstytucja 3 Maja: 200-lecie tradycji / red. nauk., Barbara Grochulska. – Warszawa: Wydaw. Sejmowe, 1994. – 104,[2] s.; 21 cm.
- Konstytucja 3 Maja: statut zgromadzenia przyjaciół konstytucji. – [Wyd. 4]. – Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1991. – 147, [4] s.: il., portr.; 20 cm.

- Konstytucja 3 Maja: 200-lecie tradycji / red. nauk. Barbara Grochulska. – Warszawa: Wydaw. Sejmowe, 1994. – 104, [2] s.; 21 cm.
- Konstytucja 3 Maja 1791 / oprac. Jerzy Kowec-ki; Kancelaria Sejmu RP. – Warszawa: Państwo- we Wydawnictwo Naukowe, 1991. – Teka (147, [4]; [13]; 36): il.; 44 cm.
- Konstytucja 3 maja 1791 roku / [Michał Pietrzak]. – Warszawa: Kancelaria Sejmu. Wydaw. Sejmo- we, 2014. – [43] s.: il. (w tym kolor.); 24 cm.
- Konstytucja 3 Maja w historiografii polskiej / Andrzej Wierzbicki. – Warszawa: Wydaw. Sej- mowe, 1993. – 143, [1] s.; 21 cm.
- Konstytucja 3 Maja w tradycji i w kulturze pol- skiej / pod red. Aliny Barszczewskiej-Krupy. – Łódź: Wydaw. Łódzkie, 1991. – 670, [2] s., [52] s. tabl.: il. (w tym kolor.), portr.; 30 cm.
- Konstytucja 3 Maja 1791 na podstawie tekstu Ustawy Rządowej z archiwum Sejmu Cztero- letniego / oprac. i wstępem opatrzyła Anna Grześkowiak-Krwawicz. – Warszawa: Archiwum Główne Akt Dawnych: Muzeum Łazienki Kró- lewskie, 2018. – 85, [3] s.: il., fa.; 23 cm.
- Na szkolnej scenie / Elżbieta Gałczyńska, Elż- bieta Szczepańska, Urszula Wójcik. Płock: „Ko- repetytor”, 1997. – 232 s.: nuty; 21 cm.
- Od Konstytucji 3 maja i insurekcji kościuszkowskiej do powstania listopadowego. T. 1 / Henryk Kocój. – Oświęcim: Napoleon V, 2016. – 322 s.; 24 cm.
- Od Konstytucji 3 maja i insurekcji kościuszkowskiej do powstania listopadowego. T. 2 / Henryk Kocój. – Oświęcim: Napoleon V, 2017. – 402 s.; 24 cm.
- Póki my żyjemy: inscenizacje patriotyczne dla szkoły podstawowej i gimnazjalnej / [red. prowadzący Teresa Król]. – Kraków: „Rubikon”, 2006. – 209 s.; 23 cm.
- Scenariusze na cały rok... (szkolne uroczystości, imprezy, widowiska). Cz. 2 / pod red. Elżbiety Doroszkiewicz, Krystyny Staszewskiej. Kielce: Wy- daw. Pedagogiczne ZNP, 1995. – 198 s.: il.; 21 cm.
- Stasiu, co Ty robisz / Grażyna Bąkiewicz; il. Artur Nowicki. – Warszawa: „Nasza Księgarnia”, 2018. – 222, [2] s.: il.; 20 cm.
- Święta, święta ...: wybór konspektów: praca zbiorowa / pod red. Doroty Grabowskiej. – War- szawa: Wydaw. SBP, 2007. – 212, [4] s.: il.; 24 cm.
- Święto Konstytucji 3 Maja / oprac. i wybór tek- stów Jan Szostak. – Warszawa: Dom Wojska Pol- skiego, 2006. – 87, [1] s.: il. (w tym kol.); 17 cm.
- Teatr młodego aktora / Aleksandra Marcinkow- ska. – Rzeszów: „Fosze”, 2010. – 153 s.; 24 cm.
- Tradycja trzeciomajowa, legenda kościusz- kowska, symbolika 11 listopada: z badań nad dziejami idei niepodległości Polski w latach II wojny światowej / Eugeniusz Ponczek. – Toruń: Wydaw. Adam Marszałek, 2011. – 338 s.: 23 cm.
- Trzeci Maja: przemówienia, deklaracje, pieśni, inscenizacje / zebrał Zygmunt Odrowąż. – Po- znań: Spółka Pedagogiczna, [1926]. – 34, [2] s., [1] k. tablic: nuty; 18 cm.
- Uchwalenie i obrona Konstytucji 3 Maja / Krzysz- tof Bauer. – Warszawa: Wydaw. Szkolne i Peda- gogiczne, 1991. – 271, [1] s.: fot., portr.; 20 cm.
- Uczcijmy wierszem i piosenką / Elżbieta Gał- czyńska, Zofia Garczyk. Płock: Marian Gałczyń- ski, 1994. – 174 s.; 20 cm.
- Uroczystości: scenariusze imprez okoliczno- ściowych / konsultacja metod. Jolanta Chwa- stek]. – Goleśzów: „Innowacje”, 1999. – 400 s.: il., nuty; 22 cm.
- Uroczystości szkolne w edukacji humanistycz- nej / Krystyna Barańska. – Warszawa: Wydaw. SBP, 2002. – 118[1] s.; 24 cm.
- Wiwat, Maj!: scenariusz przedstawienia słowno- -muzycznego wystawianego z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja / Ewa Mierze- jewska-Abraham // W: Wychowanie patriotycz- ne w szkole podstawowej i gimnazjum: praca zbiorowa / pod red. Barbary Kowalińskiej. – Gdańsk: „Harmonia”, 2007. – s. 188-194.
- Wokół tradycji Konstytucji 3 Maja / [red. nauk. tomu Andrzej Stawarz]. – Warszawa: Muzeum Niepodległości, 2000. – 189, [3] s.: fot., il.; 24 cm.

Artykuły z czasopism

- „... a wtem trzeci maj zabłysnął ...” / Jolanta Kowalczykówna // Życie Szkoły. – 1994, nr 4, s. 203-205.
- „Abyśmy o Ojczyźnie naszej ...”: scenariusz imprezy / Barbara Jachimczak // Biblioteka w Szkole. – 1991, nr 2, s. 4-7.
- Dla ciebie, kraju... Scenariusz apelu / Danu- ta Giewartowska // Poradnik Bibliotekarza. – 1991, nr 3, s. 18-20.
- Dyplomatyczny zamach stanu – echa utrwa- lenia majowej konstytucji / Piotr Ulatowski // Po- radnik Bibliotekarza. – 2013, nr 4, s. 37-40.
- Inscenizacja szkolna z okazji święta Konstytucji 3 Maja / Jarosław Durka // Wiadomości Histo- ryczne. – 2006, nr 6, s. 37-43.
- Jak nauczyć się historii? Scenariusz akademii

z okazji uchwalenia Konstytucji 3 Maja / Renata Drewniak // Katecheta. – 2009, nr 5, s. 27-30.

- Konstytucja 3 Maja / Ewa Marciniak // Drama. – 1992, nr 3, s. 25-27.
- Konstytucja Trzeciego Maja i Targowica / Piotr Boroń // Wychowawca. – 2006, nr 4, s. 18.
- Konstytucja 3 Maja inaczej – poranek historyczny: (scenariusz uroczystości dla młodzieży gimnazjalnej) / Anna Zientalska // Biblioteka. – 2009, nr 2, s. 18-20.
- „Konstytucja 3 Maja” Jana Matejki / Jarosław Krawczyk // Biuletyn Historii Sztuki. – 1985, nr 3-4, s. 257-268.
- Konstytucja 3 Maja: scenariusz apelu / Małgorzata Witczak // Biblioteka w Szkole. – 1991, nr 3, s. 26-28.
- Konstytucja 3 Maja: (scenariusz dla klas gimnazjalnych) / Irena Wojtowicz-Dzień // Wychowawca. – 2001, nr 5, s. 26-27.
- Konstytucja 3 Maja: scenariusz imprezy rocznicowej / Wioletta Borowska // Poradnik Bibliotekarza. – 1991, nr 3, s. 15-17.
- Konstytucja 3 Maja 1791 r.: testament polityczny I Rzeczypospolitej / Wacław Uruszczak // Przegląd Sejmowy. – 2011, nr 2, s. 9-40.

- Konstytucja 3 maja 1791 roku na tle koncepcji ustrojowych Oświecenia / Andrzej Dziadzio // Państwo i Społeczeństwo: półrocznik Krakowskiej Wyższej Szkoły im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. – R. 6, nr 4 (2006), s. 163-177.
- Lekcja historii: scenariusz przedstawienia z okazji 3 Maja / Agnieszka Radkowska // Biblioteka w Szkole. – 2004, nr 2, s. 16-17.
- Majowe święta: (scenariusz uroczystości z okazji Święta Flagi i Konstytucji 3 Maja) / Anna Pokój, Piotr Pokój // Bliżej Przedszkola. – 2020, nr 4, s. 34-35.
- Majowe Święto (scenariusz apelu dla uczniów szkoły podstawowej) / Agnieszka Lechocka // Wszystko dla Szkoły. – 2010, nr 7-8, s. 20-21.
- Na miarę czasów: niech się święci 3 Maja / Dominika Rafalska // Tygodnik Powszechny. – 2008, nr 18, s. 24.
- Na rocznicę Konstytucji 3 Maja / Anna Gorlewska // Edukacja i Dialog. – 2006, nr 4, s. 17-20.
- Na 3 Maja: z wierszy zamieszczonych w przedwojennych czasopiśmie dla dzieci i młodzieży / Jolanta Kowalczykówna // Poradnik Bibliotekarza. – 1994, nr 4, s. 42-44.
- Niech każdy miłość własną – kraju miłości poświęci. Scenariusz uroczystości w rocznicę Konstytucji 3 Maja / Barbara Mida // Poradnik Bibliotekarza. – 1992, nr 1, s. 16-19.
- Pamiątki Konstytucji 3 maja przechowywane w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach / Romana Guldon // Almanach Historyczny. – T. 4(202), s. 169-178.
- Przedstawienie majowe: scenariusz akademii dla klas I-III z okazji majowych świąt / Joanna Dołęgowska // Życie Szkoły. – 2012, nr 4, s. 28-29.
- Rocznicą uchwalenia Konstytucji 3 Maja: scenariusz akademii / Beata Gądek, Ewa Michoń // Świetlica w Szkole. – 2011, nr 2, s. 5-6.
- Rocznicą uchwalenia Konstytucji 3 Maja: scenariusz uroczystości / Joanna Ziętek // Wszystko dla Szkoły. – 2007, nr 10, s. 11-12.
- Scenariusz programu uroczystości z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja / Maria Bylinka, Elżbieta Fortak-Florczyk, Marianna Mijanowska // Warsztaty Bibliotekarskie. – 2003, nr 5, s. 19-23.
- Scenariusz programu uroczystości z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja: (dla kl. VI-VIII) / Jarosław Cabaj, Teresa Wiącek // Biblioteka w Szkole. – 1991, nr 2, s. 12-15.
- Święto Niepodległości 11 listopada i inne święta narodowe w działalności propagandowej

i edukacyjnej rządu RP na obczyźnie (lata czterdzieste i pięćdziesiąte XX w.) /Tadeusz Wolsza. – Bibliogr. // Dzieje Najnowsze. – 2019, nr 2, s. 21-44.

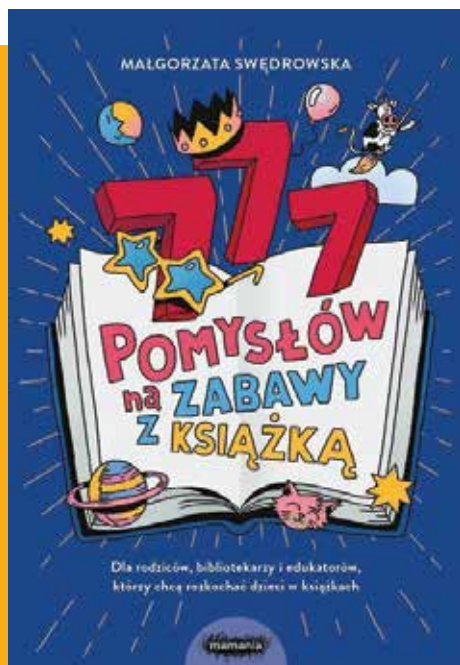
- Trzeci maj à la Matejko /Jarosław Krawczyk // Mówią Wieki. – 2011, nr 5, s. 32-36.
- Trzeci maja: (obrazek sceniczny) / Anna Świrszczyńska // Biblioteka w Szkole. – 1991, nr 2, s. 7-8.
- Uroczysta rocznica Konstytucji 3 Maja: (scenariusz dla gimnazjalistów) / Bogumiła Woźniak // Wszystko dla Szkoły. – 2010, nr 11, s. 15-16.
- W imię konstytucji / Witold Salański // Głos Nauczycielski. – 2016, nr 18, s. 5.
- W rocznicę Konstytucji 3 Maja (montaż) / Aleksandra Nowak // Język Polski w Szkole, dla kl. IV-VIII. – R. 1991/1992, z. 5, s. 105-111.
- W rocznicę Konstytucji 3 Maja (montaż słowno-muzyczny) / Anna Gorlewska // Wszystko dla Szkoły. – 2007, nr 7-8, s. 33-34.
- W rocznicę Konstytucji 3 Maja: scenariusz imprezy / Ryszard Rudziński, Jacek Damazyniak // Poradnik Bibliotekarza. – 1992 nr 2, s. 15-22.
- W święto Konstytucji 3 Maja i Matki Bożej – Królowej Polski: montaż literacko-muzyczny na dzień 3 Maja / Maria Andres // Wychowawca. – 1997, nr 4, s. 20-21.
- Wartości europejskie w „Konstytucji 3 Maja” z 1791 roku / Anna Konert // Studia Humanistyczne AGH. – T. 11, [z.] 3 (2012), s. 171-182.

- Wiersze okolicznościowe na temat Konstytucji 3 Maja // Biblioteka w Szkole. – 1991, nr 2, s. 7-12.
- Witaj Maj, Trzeci Maj: scenariusz uroczystości z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji Trzeciego Maja / Alicja Lamek, Małgorzata Ignaczak, Gabriela Grzesik // Wychowawca. – 2004, nr 4, s. 28-29.
- Witaj majowa jutrenko / Maria Mróz // Przegląd Oświatowy. – 2007, nr 9, s. 15-16.
- „Wiwat król kochany! Wiwat Sejm, wiwat Naród, wiwat wszystkie Stany”: (scenariusz uroczystości) / Krystyna Barańska // Poradnik Bibliotekarza. – 2000, nr 4, s. 28-31.
- „... wtedy grały wszystkie dzwony...”: montaż poetycko-muzyczny / Barbara Jachimczak // Biblioteka w Szkole. – 1991, nr 2, s. 1-3.
- „Wy, którzy Polską Rzeczą władacie...”: 200-lecie Konstytucji 3 Maja / Jadwiga Laliczyńska, Agnieszka Wikło // Poradnik Bibliotekarza. – 1991, nr 3, s. 13-15.
- Wydarzenia majowe: scenariusz apelu szkolnego dla klasy VI szkoły podstawowej / Halina Chorążkiewicz, Aleksander Staniek // Wychowawca. – 2007, nr 5, s. 16-17.

Elżbieta Trojan

Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu

777 pomysłów na zabawy z książką – by dzieci pokochały czytanie autorstwa Małgorzaty Śwędrowskiej pomocą metodyczną dla bibliotekarzy

W swojej najnowszej książce **Małgorzata Śwędrowska**, twórczyni koncepcji czytania wrażliwego, ekspertka z wieloletnim doświadczeniem w popularyzacji czytelnictwa, dzieli się sposobami na wprowadzenie książek do życia codziennego dzieci. Inspiruje rodziców, bibliotekarzy i nauczycieli przedstawiając niezliczone pomysły na aktywności, które sprawią, że dzieci pokochają książki. W rozdziale *Mam pomysł na... zabawy przed otwarciem książki i po otwarciu*, autorka pisze m.in. o... pomysłach na połączenie czytania z tańcem: „Można książkę po prostu otworzyć i przeczytać od deski do deski, można podzielić na fragmenty, przyjrzeć się uważnie ilustracjom i najpierw je <<przeczytać>>, opowiadając o dostrzeganych detalach i skojarzeniach, itp. W tym rozdziale proponuję, by pokazać dziecku, jak wielowymiarowym przedmiotem jest książka. Można z nią tańczyć, uczyć się koncentracji, bawić się w grupie, a nawet przywoływać wspomnienia. Zapraszam do eksplorowania, czyli badania książki wszystkimi zmysłami, poszukiwania kolejnych warstw książki i odkrywania różnych możliwości jej poznania”.

BIBLIOTEKARZ ROKU 2020

FINALIŚCI II ETAPU

Iwona Brodzik
Lubelski Bibliotekarz Roku 2020

Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Starych Kobiątkach (Gmina Stoczek Łukowski);
wykształcenie: wyższe ekonomiczne, podyplomowe bibliotekarskie;
15 lat pracy w bibliotece.

Renata Igielska
Podlaski Bibliotekarz Roku 2020

Kierownik Oddziału dla Dzieci Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łomży;
wykształcenie: wyższe pedagogiczne;
26 lat pracy w bibliotece.

Krzysztof Dąbkowski
Warmińsko-mazurski Bibliotekarz Roku 2020

Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie;
wykształcenie: wyższe bibliotekarskie;
20 lat pracy w bibliotece.

Lucyna Kończal-Gnap
Wielkopolski Bibliotekarz Roku 2020

Starszy kustosz, dyrektor Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Nowym Tomyślu;
wykształcenie wyższe: filologia polska i bibliotekarstwo;
19 lat pracy w bibliotece

Marcin Duda
Opolski Bibliotekarz Roku 2020

Kierownik Oddziału Dziecięco-Młodzieżowego Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Jana Pawła II w Opolu;
wykształcenie: wyższe pedagogiczne;
5 lat pracy w bibliotece.

Monika Machowicz
Podkarpacki Bibliotekarz Roku 2020

Starszy kustosz, instruktor w Krośnieńskiej Bibliotece Publicznej;
wykształcenie: wyższe bibliotekarskie;
26 lat pracy w bibliotece.

Hanna Gawrońska
Mazowiecki Bibliotekarz Roku 2020

Starszy kustosz, kierownik Oddziału Gromadzenia i Opracowania Zbiorów Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Wiktora Gomulickiego w Ostrołęce;
wykształcenie: wyższe bibliotekarskie;
39 lat pracy w bibliotece.

Beata Malentowicz
Dolnośląski Bibliotekarz Roku 2020

Nauczyciel bibliotekarz, kierownik Wydziału Wspomagania Szkół i Placówek Oświatowych Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu;
wykształcenie: wyższe: Bibliotekoznawstwo i Informacja Naukowa;
12 lat pracy w bibliotece.

BIBLIOTEKARZ ROKU 2020

FINALIŚCI II ETAPU

Anna Rutkowska
Zachodniopomorski Bibliotekarz Roku 2020

Kierownik Działu Promocji Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie; wykształcenie: wyższe historyczne, podyplomowe: zarządzanie przedsiębiorstwem; 20 lat pracy w bibliotece.

Nina Turek-Kwiecień
Świętokrzyski Bibliotekarz Roku 2020

Dyrektor Miejsko-Gminnej i Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Mikołaja Reja w Kazimierzy Wielkiej; wykształcenie: wyższe bibliotekarskie; 12 lat pracy w bibliotece.

Renata Sztabnik
Pomorski Bibliotekarz Roku 2020

Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Kobylnicy; wykształcenie: wyższe historyczne, podyplomowe: menedżer kultury oraz edukacja biblioteczna z technologią informacyjną; 8 lat pracy w bibliotece.

Martyna Urbaniak
Łódzki Bibliotekarz Roku 2020

Starszy bibliotekarz, kierownik Filii nr 26 Biblioteki Miejskiej w Łodzi; wykształcenie: wyższe bibliotekarskie; 8 lat pracy w bibliotece.

Magdalena Śliwak
Lubuski Bibliotekarz Roku 2020

Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Papuszy w Żaganiu; wykształcenie: wyższe bibliotekarskie; 16 lat pracy w bibliotece.

Agnieszka Witczak
Śląski Bibliotekarz Roku 2020

Kierownik Wypożyczalni Literatury dla Dorosłych Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jastrzębiu-Zdroju; wykształcenie: wyższe: filologia polska, podyplomowe: bibliotekoznawstwo; 10 lat pracy w bibliotece.

Halina Świtlicka
Małopolski Bibliotekarz Roku 2020

Nauczyciel-bibliotekarz, kierownik Filii w Olkuszu Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie; wykształcenie: wyższe: filologia polska, podyplomowe: bibliotekoznawstwo oraz informatyka z administracją; 33 lata pracy w bibliotece.

Marzenna Wojnar
Kujawsko-pomorski Bibliotekarz Roku 2020

Dyrektor Gminnej Biblioteki i Publicznej w Lubiczu; wykształcenie: wyższe bibliotekarskie, podyplomowe: organizacja i zarządzanie, coaching; 30 lat pracy w bibliotece.